

Vlaams
Parlement

vergadering **C267**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 6 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het cultuurkanaal 'Podium 19'	
– 3102 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de overname van de Boekenbeurs	
– 3121 (2020-2021)	9
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het opmaken van nieuwe beheersovereenkomsten voor de Vlaams-Nederlandse culturele instellingen	
– 3153 (2020-2021)	11
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over armoede in de cultuursector	
– 3104 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de bevraging van het Gents Kunstenoverleg over de penibele situatie van kunstenaars	
– 3106 (2020-2021)	16
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over een voorzichtige heropstart voor de zomer van het lokaal sociaal-cultureel werk	
– 3140 (2020-2021)	22
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het gerechtelijk onderzoek tegen het satirische magazine 't Scheldt en de persvrijheid	
– 3117 (2020-2021)	27
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de taxshelter voor de gamesector	
– 3124 (2020-2021)	31
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uitbreiding van Streamz met HBO Max	
– 3195 (2020-2021)	36
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het advies van de Vlaamse adviesraad handicap NOOZO over de toegankelijkheid van audiovisuele media	
– 3196 (2020-2021)	40
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de situatie van freelancejournalisten bij de grote mediabedrijven	
– 3199 (2020-2021)	45

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het cultuurkanaal 'Podium 19'**– 3102 (2020-2021)****Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde****De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, de Vlaamse Regering heeft op 19 december beslist om 460.000 euro subsidie toe te kennen aan Brussels Philharmonic vzw voor het project Podium 19. In samenwerking met de VRT als mediapartner en coach, en met distributeurs, zoals Proximus, richten de Vlaamse Kunstinstellingen – dat waren Concertgebouw Brugge, Kunstencentrum Vooruit, deSingel, Antwerp Symphony Orchestra, Opera en Ballet Vlaanderen, Ancienne Belgique en Brussels Philharmonic - het tv-kanaal Podium 19 op. Op dat tv-kanaal werden elke avond vanaf 21 uur voorstellingen van kunstenaars of kunstenuorganisaties uitgezonden. Van donderdag tot zondag werden er elke week nieuwe programma's voorgesteld. Elke avond kwam een andere sector aan bod. De programma's werden dan op de andere avonden in een lussysteem heruitgezonden. Alle programma's werden ook beschikbaar gesteld via VRT NU. Het nieuwe tv-kanaal bood de cultuursector een platform waarop producties konden worden getoond die door de coronasluiting voorlopig niet in de zalen gebracht worden.

In antwoord op mijn eerdere vraag daarover, op 7 januari, benadrukte u ook: "Als breed toegankelijk tv-kanaal kan Podium 19 er bovendien toe bijdragen dat er een nieuw publiek wordt opgebouwd, wat de sector in post-coronatijden ten goede kan komen."

Het project is ondertussen afgelopen. Het duurde tot 30 april. Ik wil daarover een paar vragen stellen.

Kunt u toelichting geven bij de kijkcijfers van de uitzendingen op Podium 19, als die beschikbaar zijn, zowel voor de nieuwe programma's als voor de herhalingen en het bereik via VRT NU?

Werd er al onderzoek gedaan naar welke type kijkers men heeft bereikt qua leeftijd en cultureel participatieprofiel? Werd er met andere woorden een nieuw publiek bereikt, zoals u suggereerde op 7 januari? Was er een verschil in bereik per genre-avond? Het aanbod was immers heel divers: het ging van pop tot opera en toneel.

Hoe evalueert de cultuursector dit project? We vingen toch hier en daar wel wat kritiek op over de selectie van de programma's en over de beperkte vergoeding van de artiesten.

Hoe evalueren de distributeurs, Telenet, Proximus en Orange, en de VRT dit project?

Hoe evalueert u het project? Heeft het potentieel om voortgezet te worden? Zo neen, waarom niet? Zo ja, in welke vorm of formule?

Welke afspraken werden er gemaakt over de heruitzendrechten na afloop van Podium 19?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb net bericht gekregen dat iemand uit mijn nabije omgeving overleden is aan COVID-19. Soit, 'life goes on'. Maar als ik af en toe een beetje afwezig ben, dan vraag ik daar enig begrip voor.

De kijkcijfers waar wij momenteel over beschikken, hebben betrekking op de periode van 21 januari 2021 tot en met 18 april 2021. In die periode van in totaal dertien weken, met vier programma-avonden per week, heeft Podium 19 in totaal 350.000 kijkers gehad, die 1,4 uur keken zonder weg te zappen. Op het digitale platform VRT NU keken in dezelfde periode 85.000 bezoekers effectief naar voorstellingen. In het totaal gaat het dus om 435.000 kijkers.

De website www.podium19.be, waar informatie beschikbaar was over de programmatie op de zender, telde in totaal 105.000 bezoekers. Gespreid over de vermelde periode keken 1.178.000 mensen kort naar een programma, en 1,7 miljoen mensen klikten de zender aan zonder verder te blijven kijken.

De Vlaamse kunstinstellingen zullen in de komende weken samen met de studiedienst van de VRT en met publiek een grondige analyse maken van de kijkcijfers en van het kijkgedrag. Ik verwacht de resultaten daarvan in de maand juni.

Wat betreft het bereikte publiek kan ik, in afwachting van het resultaat van de aangekondigde grondige analyse, alvast meegeven dat de eerste indicaties wijzen in de richting van een ouder kijkerspubliek dat gemiddeld tot hoger opgeleid is.

Uit de voorlopige cijfers blijkt dat de 45-plussers goed zijn voor 83 procent van de kijkers en de gemiddeld tot hoger opgeleiden samen voor 87 procent van de kijkers. Uit de verdere analyse zal blijken of dit initiatief een breder en ander publiek heeft kunnen bereiken.

Op programmaniveau valt er vooralsnog weinig te verduidelijken, omdat de metingen niet fijnmazig genoeg konden gebeuren. Toch lijkt het erop dat het volledige aanbod gesmaakt werd en dat er niet kan worden gezegd dat bepaalde genres opmerkelijk beter scoorden dan andere. Dat bevestigt wat de specialisten in de kunstinstellingen al lang aanvoelen, met name dat het publiek cultuurniveau is.

Uw derde vraag ging over de evaluatie door de cultuursector zelf. Iedereen die betrokken was bij Podium 19, namelijk de initiatiefnemers, de partners, de deelnemende kunstenhuizen, de technische toeleveranciers, zoals de opnamebedrijven, en ook het publiek, heeft ervaren dat hier iets unieks gebeurd is.

Het initiatief heeft de sector – inclusief zijn facilitaire bedrijven – die het moeilijk had, opnieuw een boost gegeven. Het aanvoelen leeft dat er een bron aangeboord is die levensvatbaar zou kunnen zijn: een plek voor de podiumkunsten in Vlaanderen in de digitale wereld. De ervaring is krachtig, maar tegelijk erg kort geweest. Onze kunstinstellingen zijn uiteindelijk podiumkunstenmakers, geen televisiemakers.

De consensus binnen de sector is op dit moment dat er wel degelijk een plaats en ruimte denkbaar zou kunnen zijn voor een dergelijk initiatief, maar dat de focus nog niet scherp genoeg is om vandaag te bepalen wat dat project dan moet zijn, wie het initiatief moet nemen, waar het ondergebracht en hoe het gefinancierd moet worden. De aangekondigde analyse zal hopelijk een antwoord kunnen bieden op die vragen.

De kunstinstellingen voelen aan dat Podium 19 meer in zich had dan een project van tijdelijke aard. Ik ga ervan uit dat zij samen met hun partners een gedegen en ernstige oefening zullen maken over een mogelijke voortzetting ervan ter versterking van de publiekswerking voor de Vlaamse kunstensector en ik kijk met belangstelling uit naar het resultaat ervan.

U verwees naar kritiek op de selectie van de programma's. Op dat vlak was de houding vanuit de initiatiefnemende kunstinstellingen duidelijk. Ze installeerden een programmacommissie die alle projecten screende, nooit op de inhoud ervan, maar wel op de technische kwaliteit van de aanlevering van de banden, de duurtijd

van het project – zodat de ingewikkelde programmapuzzel kon gelegd worden – en op een zo divers mogelijk aanbod. In dat kader werden op bepaalde momenten themadagen of zelfs themaweken voorzien: de Bachweek, de week van de Belgische muziek, een dansdag, om er maar enkele te noemen.

Wat de instellingen niet hadden kunnen vermoeden, was de massale toestroom van projecten. Bij de opstart van het initiatief was er sprake van ongeveer vijftig projecten, het zijn er uiteindelijk 224 geworden. Dat bewijst nog maar eens het bijzonder rijke aanbod aan hoogkwalitatieve kunstprojecten in Vlaanderen, maar het heeft er de selectie niet makkelijker op gemaakt. Dat zult u begrijpen. Naar mijn aanvoelen is die selectie evenwel correct verlopen.

Wat betreft de kritiek die u aanhaalt over de vergoeding van de artiesten, kan ik het volgende zeggen. Het was expliciet de bedoeling van de Vlaamse kunstinstituten om met dit initiatief zowel de eigen huizen als, bij uitbreiding, alle professionele podiumkunstenmakers op een zinvolle en hoogkwalitatieve manier te motiveren om te blijven werken. De instellingen hebben daarbij duidelijk gecommuniceerd dat de opnames met eigen middelen moesten gebeuren. Het zou om meer dan één reden onrealistisch geweest zijn om te verwachten dat de producties ook nog eens gefinancierd zouden worden vanuit Podium 19.

U moet daarbij ook rekening houden met de volgende elementen. Ten eerste werd er op de subsidies vanuit Vlaanderen aan de cultuursector op geen enkel moment geraakt in deze coronaperiode. De producties vielen stil, maar de subsidies bleven doorlopen. Daarnaast werd het systeem van de tijdelijke werkloosheid opgezet, waardoor de huizen een besparing konden realiseren op de personeelskosten tijdens hun inactiviteit.

Bovendien nam de Vlaamse Regering enkele forse steunmaatregelen, zoals de culturele activiteitenpremie, waar gretig werd op ingetekend en waarvan ik weet dat ze soms ook gebruikt werd om de opnames voor Podium 19 mee te financieren.

Ook werd de taxshelterregeling, die normalerwijze niet kan ingeroepen worden voor opnames, tijdelijk uitgebreid voor opnames, mits het een livestreaming van het project betrof.

Tot slot kende de Vlaamse Regering – u zei dat al in uw vraagstelling – een projectsubsidie van 460.000 euro toe aan de initiatiefnemers van Podium 19. Die subsidie werd, met uitzondering van de opstartkosten, volledig gebruikt om de toeleveranciers van projecten een beperkte extra ondersteuning te bieden.

Naargelang de omvang van het project varieerde die steun van 1000 tot 5000 euro.

De definitieve afrekening van het project moet nog gebeuren, maar ik kan nu al meegeven dat er van de 460.000 euro subsidie meer dan 310.000 euro betaald werd aan de individuele kunstenaars of kunstprojecten en nog eens 50.000 euro werd uitgetrokken voor de auteursrechten.

U vroeg ook naar de evaluatie van het project door de distributeurs en door de VRT. Dat zal onderdeel uitmaken van de aangekondigde grondige analyse die we in juni verwachten.

In uw vijfde vraag informeerde u naar de evaluatie die ik als minister maak van dit initiatief en naar de toekomstmogelijkheden voor het initiatief. Ik ben zeer te spreken over wat Podium 19 op een heel korte tijd heeft kunnen realiseren. Een dergelijk voorbeeldig en breed samenwerkingsverband tussen de kunstinstituten en het brede professionele kunstenveld met de VRT, met publiq, de belangrijkste telecomoperatoren en de inningsmaatschappijen, zoals Sabam, kan ik enkel toejuichen. Ik deel het gevoel van iedereen die betrokken was bij Podium 19 dat er hier

iets unieks is gebeurd. Het heeft een sector, inclusief zijn facilitaire bedrijven, een boost gegeven, en dat geeft mij - en ik hoop velen met mij - veel voldoening.

Ik kijk met verwachting uit naar het resultaat van de grondige analyse om het verder te hebben over een mogelijke voortzetting van het project en de wijze waarop. Ik kijk daarbij ook met bijzondere belangstelling uit naar het antwoord op de vraag of we met Podium 19 een breder publiek hebben kunnen bereiken, dan wel het publiek dat anders – in niet-coronatijden – naar de zalen zou komen. Dat is voor mij een cruciaal element in de analyse.

Uw laatste vraag ging over de heruitzendrechten. De Vlaamse Kunstinstellingen hebben voor de rechtenkwesties duidelijke afspraken gemaakt met enerzijds de kunstenaars, de kunstenaars en de toeleveranciers, en anderzijds met enkele inningsbedrijven en rechtenhouders, zoals Sabam.

Ieder programma kreeg een eerste uitzending en enkele heruitzendingen op Podium 19 gedurende zeven dagen na en direct volgend op de eerste uitzending. Nadien bleef het programma nog dertig dagen opvraagbaar via VRT NU. Daarna vervielen de uitzendmogelijkheden onherroepelijk. Heel concreet wil dat zeggen dat, nu Podium 19 uit de ether is, de allerlaatste uitzendingen nog tot uiterlijk 30 mei kunnen bekeken worden op VRT NU. Daarna hebben Podium 19, de VRT of de kunstinstellingen geen verdere rechten op de aangeleverde programma's, tenzij het om hun eigen projecten gaat. De rechten liggen dus voor de volle 100 procent bij de individuele kunstenaars of bij de kunstenaars. Rekening houdend met die geldende rechten zijn alle uitzendingen ook enkel in België te bekijken geweest en niet in het buitenland.

Het is een omstandig antwoord, maar het gaat toch over een belangrijke kwestie.

De voorzitter: Minister, mag ik u oprechte deelneming betuigen namens deze commissie bij het verlies van iemand uit uw entourage.

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ook mijn oprechte deelneming. Het is altijd even schrikken en het plaatst een aantal zaken in perspectief. Maar goed, het blijft een interessante vraag en u hebt ook heel uitgebreid geantwoord, waarvoor dank.

Het is inderdaad een uniek project geweest, waarin een aantal actoren ons gedurende al die maanden heeft kunnen verblijden met topkunst van allerlei soort. Wat me wel opviel in de eerste evaluatie, want die is nog niet definitief en we zullen in juni meer weten, is dat meer dan 80 procent 45-plussers heeft ingeschakeld op Podium 19. Ik denk dat we daarmee voor een stuk toch zitten bij het publiek dat vaak wordt bereikt voor dit soort voorstellingen. Het is nog afwachten of we een nieuw publiek hebben bereikt.

In elk geval heb ik een heel positieve opmerking gekregen van iemand die met een mobiliteitsbeperking altijd thuis zit en heel weinig naar theater, opera of wat dan ook kan gaan en die nu bij wijze van spreken elke avond mee kon genieten van zaken waarvoor je je anders moet verplaatsen en voor moet betalen.

Ik denk dat we misschien specifiek ook eens moeten kijken of mensen met een mobiliteitsbeperking daar veel aan gehad hebben. Het was één opmerking, dat is geen evaluatie.

Het is niet aan ons om een evaluatie te maken, maar wat misschien ontbrak, is een omkadering. Zij kregen het een na het ander: een voor- en nabespreking, maar een beetje omkadering om een nog breder publiek te bereiken was misschien niet slecht geweest. Zoals u zei, was het uniek en nieuw, we kunnen eruit leren. Stel dat er op

een of andere manier verder wordt gegaan, dan kan men toch naar die omkadering eens kijken. Eigenlijk is dat in mijn ogen een stuk de taak van de VRT: de beheers-overeenkomst bevat de opdracht om rond cultuur een en ander te doen. Ze zouden daar meer mee kunnen doen. Misschien kan toch met hen gepraat worden over hun visie op de omkadering. Hoe kunnen vakmensen daar een stuk op inzetten?

Bovendien heb je dan nog de kans dat er crossmediaal nog een en ander kan gebeuren. In het begin was er heel veel reclame voor Podium 19, ook op de radio, maar dan is dat stilgevallen. Als dat een blijver zou kunnen worden, eventueel wat aangepast en verbeterd, dan kan de VRT een belangrijke partner worden om op de radio bijvoorbeeld nog meer reclame te maken.

Het is een interessant samenwerkingsverband dat in mijn ogen een goede basis is om eventueel andere initiatieven te lanceren. Dat hoeft zeker niet exact hetzelfde te zijn. Laat ons hopen dat we corona enigszins achter ons kunnen laten en dat de zaken die nu tot stand zijn gekomen het liefst kunnen doorgaan maar toch een beetje in een andere vorm. Het liefste wat we natuurlijk doen als we geen mobiliteitsbeperking hebben, is zelf naar de zalen gaan. Dat is nog altijd het belangrijkste en het fijnste. Dat wil niet zeggen dat we dit digitale audiovisuele experiment zo- maar moeten weggooien.

De kijkcijfers, 1,4 miljoen is er ooit naartoe gegaan maar niet gebleven, zijn toch hoog. De andere cijfers, over een hele periode, zijn niet fenomenaal, maar dat is niet slecht om te beginnen. Er ontbrak misschien wat omkadering, maar dat is een persoonlijke inschatting.

Ik heb zelf een paar keer gekeken, maar meestal op een tweede scherm. Het orkest speelde en ondertussen was ik wat aan het werken. Als tweede scherm vond ik dat fantastisch, maar om echt voor mijn tv te gaan zitten en ernaar te kijken, dan zou ik de zaal echt wel verkiezen. Dat is voor iedereen anders en dat hangt af van de persoonlijke situatie.

Ik heb geen bijkomende vragen. Misschien komen die er binnenkort, als de definitieve evaluatie er is in juni. Misschien is het interessant om dat eens in te plannen of anders stellen we opnieuw vragen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister-president, mijn innige deelneming bij het verschrikkelijke nieuws dat u net ontving. Mijn grote dank dat u toch in de commissie zit. Ik wens u bijzonder veel sterkte.

Dank voor de interessante vraag, mevrouw Brouwers. We kunnen veel leren uit het experiment Podium 19. We kijken met ons allen heel hard uit naar de evaluatie. Dit was echt een schot in de roos. Het beantwoordde op het juiste moment aan de bijzondere noden in de sector. De mensen wilden op een podium staan en alles delen. Er waren noden bij het publiek, men wou concerten en voorstellingen blijven proeven ook al was het digitaal. De culturele activiteitenpremie heeft daar zeker toe geholpen.

Dus ik denk dat die evaluatie ons veel gaat leren. We kunnen nu al spreken van een succes. Als ik die cijfers hoor, minister-president, dat is veel. 1,178 miljoen mensen die op een of andere manier hebben gekeken, dat is zeer veel. 224 projectaanvragen, dat is zeer veel. De drang en de nood waren zowel aan publiekszijde als aan 'makerszijde' zeer groot. Ook al moeten we vaststellen dat onze cultuurliefhebbers omnivoren zijn, ze hebben toch een specifiek profiel. Cultuurdeelname is een zeer verspreid goed. Het leeft vooral bij hoger opgeleide iets oudere mensen.

Bij Podium 19 zit veel potentieel om te verbreden naar het crossmediale waar mevrouw Brouwers ook naar verwees. Dat kan ons helpen om eindelijk eens echt vooruitgang te maken in de verbreding van cultuurparticipatie.

Voor mijn fractie zeg ik: laat ons er alles aan doen om dit onlinegegeven te continueren. Ook al zitten we liever in een zaal, dat kan niet altijd, denk aan een voorstelling midden in de week waar je niet naartoe kunt of waar je tegen de verplaatsing opkijkt. Tv en internet zijn en blijven een goede ingang voor cultuur.

Zelf was ik vanaf mijn vijftiende gebeten door opera. Ik had niet de mogelijkheid om naar De Munt te gaan. Ik heb de Ring van Chéreau via tv ontdekt. Ik herinner me een interview met Yves Vanhove, onze grote regisseur, waarin hij zegt dat in zijn jeugd de captaties van de VRT zo belangrijk waren om naar een concert, opera of theatervoorstelling te kunnen gaan. We moeten dat continueren. Minister-president, hebt u daarover al overleg met de VRT? Hoe kan de VRT met steun van Vlaanderen daarvoor zorgen? Ik zou trouwens ook een gesprek aangaan met Telenet en Proximus om Podium 19 een plaats te geven.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister-president, ik heb een schriftelijke vraag gesteld om een totaaloverzicht te krijgen van wat Podium 19 heeft gedaan. Dat is nog eventjes afwachten.

Inderdaad, mevrouw Brouwers, Podium 19 was een godsgeschenk voor de culturele sector. Ze hebben maanden stilgelegen en eindelijk kregen ze dan weer een presentatieplek. Dat was ook het doel natuurlijk, niet meteen een nieuwe zender.

De opgedane ervaring qua organisatie en technisch gezien kan een troef zijn voor de toekomst om andere – crossmediale – projecten uit te werken zoals de collega's hebben gezegd. Het was een heel nuttig experiment.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u voor de commentaar. Er was alleen een vraag van mevrouw Segers. Ik heb op dit moment nog geen opties genomen. Ik zou de evaluatie willen afwachten.

Wat mij hier bezighoudt, u hebt erop gewezen, mevrouw Brouwers, is dat dit voor mensen met een beperking inderdaad een alternatief is. Heel de community van 1,2 miljoen mensen zou anders naar de zalen gegaan zijn. Dat is een belangrijk element om verder opties op te nemen. Het project was zeker en vast geslaagd in de context waarin we moesten werken. Dat staat buiten kijf. Hier en daar waren er wat schoonheidsfoutjes. Het was natuurlijk redelijk snel opgezet. Je kunt elk ding altijd verbeteren.

De cruciale vraag voor mij is: welk publiek dat we anders niet bereiken, live op de podiums, kunnen we hiermee bereiken? Dat is een element. Ik heb daar nu nog geen antwoord op. In de loop van de maand juni wordt dat wel helder.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Nogmaals dank voor het antwoord, minister-president.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de overname van de Boekenbeurs – 3121 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, gecondoleerd met het verlies van een dierbare. Niemand zou het u kwalijk genomen hebben, indien u zich verontschuldigd zou hebben. Dank om voorrang te geven aan het parlement en de commissie.

Twee weken geleden heb ik u een vraag gesteld over de situatie van Boek.be en de Boekenbeurs. Sindsdien is er goed en minder goed nieuws voor en vanuit de letterensector. Het minder goede nieuws was te lezen in het jaarverslag van Literatuur Vlaanderen. De organisatie heeft in 2020 in vergelijking met 2019 minder financiële ondersteuning van auteurs, illustratoren en vertalers. Er waren minder vertalingen, minder buitenlandse reizen van auteurs en minder auteurs gaven lezingen. Meer dan achthonderd lezingen werden geannuleerd. De impact van de coronacrisis is daar de grote boosdoener.

Daartegenover staat dat van de boekenwinkels het signaal kwam dat de boekenverkoop wel een boost heeft gekregen, en dat is uiteraard wel goed nieuws.

Nog goed nieuws is dat er in de tweede biedingstermijn toch een bod is gedaan op Boek.be en de Boekenbeurs. Er is een bod ontvangen voor de overname van de oorspronkelijk door Boek.be georganiseerde Boekenbeurs, al is nog niet helemaal concreet gemaakt wat dat precies inhoudt.

U gaf eerder al aan – en in de commissie bestaat daar consensus over bij ongeveer alle partijen die zich daarover hebben uitgesproken – dat de Boekenbeurs moet blijven. De Vlaamse overheid kan daarin een faciliterende rol spelen. Er wordt voorkeur gegeven aan één momentum waarop de Boekenbeurs georganiseerd wordt op een centrale plaats. Op die manier kunnen we het best aandacht geven aan het boek en de auteurs.

Kunt u wat meer duiding geven bij het uitgebrachte bod?

Geldt het bod enkel voor een overname van de Boekenbeurs, of wordt Boek.be mogelijk in zijn geheel overgenomen?

Hebt u al contact gehad met de mogelijke overnemer of overnemers?

Bent u nog steeds bereid met de informatie die u vandaag hebt om in overleg te treden om de overname van de Boekenbeurs te faciliteren en te ondersteunen? Zo ja, op welke manier zou u dat willen doen?

Zijn er al concrete plannen voor een Boekenbeurs 2.0 zoals eerder besproken in deze commissie? Daarbij zou men niet alleen de Boekenbeurs op één moment op een centrale locatie organiseren, maar ook zoeken naar landelijke evenementen in boekengerelateerde zalen of boekenwinkels.

Er is in Brussel ook een boekenbeurs die nu digitaal gebeurt, helaas. Ze is vooral op een Franstalig publiek gericht met Le Foir du Livre de Bruxelles, die vandaag start. Het zal een volledig digitaal gebeuren worden. Ik hoop dat Vlaanderen dat niet moet continueren en dat we kunnen uitkijken naar een fysieke boekenbeurs.

Over dat bod moet de ondernemingsrechtbank zich uitspreken. Weet u of daar al een beslissing is genomen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Janssen, net als u ben ik fel begaan met de gang van zaken. Er is natuurlijk de afhandeling van het juridische proces. In deze fase heb ik net als u enkel vernomen dat er één overnamebod zou zijn en dat wordt aan de ondernemingsrechtbank voorgelegd. U weet dat daar absolute discretie over moet worden bewaard.

In deze fase kan ik enkel met u hopen dat het om een valabel overnamebod gaat waarbij de overnemer bereid is om in de toekomst de Boekenbeurs voort te zetten. Of dat gaat over de volledige overname van Boek.be en al die technische vragen die u terecht stelt – want dat bekommert mij ook – daar heb ik op dit moment geen wetenschap van en daar kan ik geen uitspraak over doen. Ik kan alleen maar herhalen wat ik naar aanleiding van voorgaande vragen gezegd heb en al meermaals heb aangegeven. Ik ben steeds bereid om met een eventuele overnemer te bekijken of de Vlaamse overheid een ondersteunende rol kan spelen bij een vernieuwde boekenbeurs – en zo ja, welke – om met name ook de aandacht voor leesbevordering, inclusieve literatuur, innovatie en internationalisering volop aan bod te laten komen.

Ik wacht dus het lopende proces af, waarin ik niet kan interfereren. Ik wacht het lopende proces rond het overnamebod af en herhaal het aanbod van de Vlaamse overheid aan de mogelijke overnemer. Zodra die namen publiek bekend zijn zal ik in overleg treden met die overnemer, want ik wil er – net zoals u en net zoals alle leden van deze commissie – heel veel aan doen om de Boekenbeurs te bestendigen. Maar in deze fase van de gerechtelijke procedure kan ik niet interfereren. Ik kan u zeggen dat de eventuele personen die een bod hebben gedaan, met ons nog geen contact hebben opgenomen. Dat kan ik eraan toevoegen. Maar goed, ik ben ook door de wettelijke afwikkeling van deze zaak gebonden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank u, minister-president. Alle begrip voor de discretie die daaromtrent gehanteerd moet worden, en de verdere afwikkeling via de ondernemingsrechtbank. Ik ga de vraag dan ook niet langer rekken dan nodig, op dit moment. Ik heb misschien toch één bijkomende vraag: hebt u er zicht op binnen welke termijn de ondernemingsrechtbank verwacht wordt daarover een uitspraak te doen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik houd het zeer kort hoor. Minister-president, bedankt voor uw antwoord. Uiteraard denk ik dat u in deze fase van onderhandelingen geen precieze antwoorden kunt geven. Het is gewoon ook een business deal. Maar u hebt alleszins vanuit onze fractie onze volledige steun om – eenmaal de deal rond zou zijn en de Boekenbeurs daarmee gered zou zijn – te onderzoeken wat vanuit Vlaanderen kan gebeuren om de Boekenbeurs en die overnemer verder te ondersteunen om zo onze boekensector te steunen, maar ook te werken aan leesbevordering. U hebt dus onze volle steun.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Janssens, wat uw punctuele vraag betreft: ten laatste op 21 juni, dus binnen zo'n anderhalve maand. Maar vermits er maar één overnamebod is – want dat weten we wél – kan ik me voorstellen dat er misschien sneller een uitspraak komt. Maar dat is ten laatste op 21 juni.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het opmaken van nieuwe beheersovereenkomsten voor de Vlaams-Nederlandse culturele instellingen – 3153 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Manuela Van Werde

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, ook in mijn naam mijn oprechte deelneming bij het slechte nieuws dat u net ontvangen hebt, en gecondoleerd met het overlijden van toch iemand uit uw naaste omgeving.

Ik heb een opvolgvraag in verband met de beheersovereenkomsten die moeten worden afgesloten met onze belangrijke spelers in de Vlaams-Nederlandse culturele samenwerking, namelijk deBuren, Ons Erfdeel en de Brakke Grond.

Ze zouden eigenlijk in het voorjaar van 2020 gevisiteerd worden met het oog op de opmaak van een nieuwe beheersovereenkomst tegen eind 2020, maar ook daar heeft corona roet in het eten gegooid. De visitaties konden pas doorgaan eerder in het najaar 2020, en er is dan ook beslist om die overeenkomsten met een jaar te verlengen tot eind dit jaar, want naast die visitatierapporten zijn toch ook de verwachtingen van de Vlaamse Regering ten opzichte van die organisaties belangrijk. U zou die in januari overmaken aan de verschillende organisaties.

Uiteraard bevatten ze de brede beleidsverwachtingen en -prioriteiten van de Vlaamse Regering, maar u zou toch ook een aantal specifieke accenten per instelling doorgeven, waarmee de organisaties dan voldoende informatie hadden om hun meerjarenplannen op te maken, die ook belangrijke elementen zijn in het geheel. Daarna kan in dialoog gegaan worden met – voor deBuren toch – de Nederlandse overheid, zodat ze tegen eind 2021 over die nieuwe beheersovereenkomst kunnen beschikken.

Vandaar, tussentijds al deze vragen:

Zijn er uit de visitatierapporten voor de instellingen belangrijke bevindingen gekomen? Bijvoorbeeld aanbevelingen of elementen rond de complementariteit tussen de verschillende organisaties? Hoe de diverse organisaties focussen op hun taken, hun werking verbreden en/of verdiepen, of ook een breder publiek kunnen aanspreken?

Welke concrete beleidsverwachtingen – zowel in functie van het bereiken van de beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering als in functie van de concrete werkingen van de organisaties – zijn meegegeven aan de organisaties? Hebben zij onder tussen hun meerjarenplannen gefinaliseerd? Ik dacht dat de timing daar eind april was? Nu wordt het overleg uiteraard opgestart, maar tegen wanneer mogen we die nieuwe beheersovereenkomsten concreet verwachten?

– Elisabeth Meuleman treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mevrouw Coudyser.

Dit zijn de belangrijkste bevindingen: de huidige beheersovereenkomsten 2018-2020, die uitzonderlijk verlengd werden tot 2021, voor de Brakke Grond, deBuren en Ons Erfdeel, hadden op hoofdlijnen drie clusters van doelstellingen. Ten eerste is er de doelstelling om de slagkracht en samenwerking te vergroten binnen een gezamenlijke missie rond de Vlaams-Nederlandse samenwerking, en dat vanuit de

reflectieoefening. Ten tweede zijn er de doelstellingen binnen het DNA van elke instelling. En ten derde zijn er de zakelijke en bestuursmatige doelstellingen, bijvoorbeeld op vlak van goed bestuur en diversiteit.

De beheersovereenkomsten zetten dus in op een verdere evolutie van de culturele instellingen, binnen een meer afgestemd kader. De Visitatiecommissies bevestigden de resultaten van deze gestage evolutie.

Daarnaast beoordeelden de Visitatiecommissies volgende elementen als positief: de organisaties zijn sterk door inhoud gedreven en beheersen hun inhoud ook sterk, er heerst een positieve werksfeer en je kunt bij elk van de instellingen een hecht personeelsteam vinden, en in globo was er een goede uitvoering van de inhoudelijke doelstellingen uit de beheersovereenkomsten te concluderen. In de Brakke Grond groeit een gedragen visie rond het bieden van kansen in Nederland voor jonge cultuurmakers, en die visie vindt meer en meer zijn weerslag in een gerichte en uitgewerkte praktijk. Bij Ons Erfdeel is uiteindelijk de eerste en tegelijk ook een zeer goede en veelbelovende stap gezet in de digitale omslag. En het team van deBuren ten slotte is klaar om een scherpe profilering en missie uit te werken.

De Visitatiecommissies stelden echter ook mindere aspecten vast. Het gaat deels om aspecten die eerder al binnen de reflectieoefening werden aangedragen, maar niet noodzakelijk als expliciete opdracht zijn meegegeven aan elk van de instellingen. Het zijn onder andere de sterke directeurssignatuur bij Ons Erfdeel en deBuren, in die zin te begrijpen dat de werking of activiteiten erg afhankelijk zijn van de persoonlijke invulling door het management. Er is de spanning tussen enerzijds de instelling/overheidsopdracht, en anderzijds de eigen missie als een cultuurorganisatie, ingevuld vanuit een comfortabele en vaste subsidiëring. Dit geldt voornamelijk voor Ons Erfdeel en deBuren. Dit bevestig ik ook in mijn beleidsverwachtingen: de instellingen zijn er in de eerste plaats voor de makers en organisaties op het veld, daarin moeten ze sterk hun positie en rol zien.

Er is nog een ander minder punt: er zijn een aantal sterk door te ontwikkelen zakelijke aspecten, deels mede te verklaren door de inhoudsgedreven aanpak en de beperkte schaal van de instellingen. Wat bedoel ik daarmee? Dat gaat over de financieringsmix, de governance-rapportage, personeelsprocessen, enzovoort. Dat zijn dus eerder zakelijke aspecten.

En ten slotte: er is een te beperkte profilering in promotie en marketing, met name voor het uitdragen van hun rol voor het culturele veld in de culturele samenwerking Vlaanderen-Nederland. Daardoor rijzen ook soms vragen bij bereik naar cultuurmakers, cultuurorganisaties of het bredere publiek.

Dan vroeg u naar de aanbevelingen. De overkoepelende missie en visie zoals die uit de reflectieoefening is gedistilleerd, vormden het uitgangspunt voor de drie beheersovereenkomsten. Zoals aangegeven zit hier een evolutie in en zijn er stappen gezet, maar er zijn ook nog kansen te grijpen.

De samenwerking tussen de verschillende organisaties heeft tot nu vooral vorm gekregen op basis van complementariteit. Een aantal uitvoeringsafspraken zijn gemaakt tussen de instellingen. Ik verwijs naar de samenwerking voor de Week van het Nederlands tussen deBuren en de Nederlandse Taalunie (NTU).

De reflectieoefening heeft daarbij wel een dialoog op gang gebracht tussen de drie instellingen én de NTU en de twee letterenfondsden. Het overleg van directeurs van de instellingen vindt zesmaandelijks plaats. Er worden ook iets bredere netwerkmomenten georganiseerd.

De Brakke Grond startte in samenwerking met DutchCulture het project Overbruggen op, dat drempels wil verlagen voor jonge makers. Zo krijgt de rol als kennisknooppunt

voor de Brakke Grond gedeeltelijk vorm, via de website, dus virtueel, en via het netwerk, dat is dan 'in real life'.

De drie Visitatiecommissies hebben in hun conclusies aangegeven dat ze vooralsnog een vorm van terughoudendheid merkten op de mogelijkheden van ruimere of verdiepende samenwerking. Ze concluderen dus een onderbenutting van de kansen die een samenwerking in zich draagt, ook voor nieuwe en samen geïnitieerde projecten.

Ik sluit hierop aan in mijn beleidsverwachtingen, waarbij ik de instellingen sterk wil aanzetten tot groei in de samenwerkingen. Ik vraag hen om, ook in dialoog met overheden en stakeholders, in het najaar van dit jaar en het voorjaar van volgend jaar hierrond te werken.

Dan zijn er de concrete beleidsverwachtingen. Ik gaf aan de drie organisaties gezamenlijke en per organisatie specifieke beleidsverwachtingen mee. Ik verwacht dat alle drie de organisaties in de periode 2022-2024, de periode van de nieuwe beheersovereenkomsten, tastbare resultaten ter zake neerzetten en dat ook aangeven in de beleidsnota's die ze begin juli zullen indienen.

De volgende beleidsverwachtingen gelden voor alle drie de organisaties. Zoals gezegd willen we de onderlinge samenwerking tussen de instellingen binnen de Vlaams-Nederlandse samenwerking verbreden en verdiepen, bijvoorbeeld in de vorm van gezamenlijke projecten op het vlak van promotie, omkadering en communicatie. We willen dat ze de signalen of kansen zien om een of meerdere gezamenlijke projecten of trajecten van het begin tot het einde samen op te zetten en te realiseren. Men moet een blijvende, specifieke aandacht hebben voor en ondersteuning bieden aan opkomend talent onder de cultuurmakers. Men moet een ondersteunende en faciliterende rol ten aanzien van de cultuursector en de cultuurmakers voor ogen houden in hun opdracht en deze positie goed blijven doordenken. Men moet aandacht hebben voor governance en goed zakelijk bestuur.

Er zijn ook specifieke verwachtingen. Een klemtoon ten aanzien van de Brakke Grond is dat ze vanuit de sterke voeling met de praktijk die ze heeft, haar netwerkfunctie doorontwikkelt en uitbreidt. Vanuit haar presentatiefunctie, haar programmatie, haar talentprojecten en vanuit haar zicht op het Nederlandse veld en de groeiende inzet op coproductie, is de Brakke Grond uitstekend geplaatst om de signalen omtrent drempels en kansen vanuit de kunstensector en het beleid, op te pikken. De dialoog die we voeren is hoe de Brakke Grond daar vanuit een centrale plek in het netwerk verder kan op inspelen. Vanuit haar werking en vanuit het project Overbruggen is het netwerk versterkt, onder andere met relevante bovenbouwspelers. Hoe kunnen we dat netwerk verder verdiepen, actueel en relevant houden? Hoe kan de brede beleidscontext ingesloten worden, als we het hebben over drempels, bijvoorbeeld het verschil in uitkoopsommen tussen Vlaanderen en Nederland? Hoe kan een sterkere werking op coproductie bijdragen aan continue vernieuwing in het cultureel verkeer Vlaanderen-Nederland? Hoe kan de Brakke Grond daarin haar werking voor het veld sterker zichtbaar maken? Dat zijn de elementen waarover we in gesprek zijn met elkaar.

Van deBuren verwacht ik dat het zich verder ontwikkelt en zijn missie scherper stelt. Daarin volgen Vlaanderen en Nederland de aanbeveling van de Visitatiecommissies. DeBuren legt op vele vlakken een sterke en aantrekkelijke programmatie voor. De functie 'produceren', zoals andere culturele spelers produceren, is echter wel te bekijken in goed evenwicht met de functies 'verbinden, inspireren en presenteren'. Daarin ligt het gesprek met deBuren: vanuit welke scherpe missie, positie en doelstellingen maakt het scherpe keuzes?

Voor de verbinding en het inspireren ligt de vraag opnieuw voor dat deBuren overdenkt hoe het de Vlaams-Nederlandse culturele ruimte kan vernetwerken met de Europese ruimte. In zijn debatwerking kan het bijvoorbeeld sterker aanhaken op

Europa, idem in het verbinden. In de beheersovereenkomst zal aan deBuren tijd worden gegeven om daarop in te spelen. In een hinkstapsprong willen we dat deBuren op die punten, namelijk scherpe missie, samenwerking tussen de Vlaams-Nederlandse partners en de Europavraag, het denkwerk doet en het gesprek voert in het eerste jaar, om dan een doorvertaling te zien in de werking vanaf het tweede jaar om vervolgens daarin door te groeien. Zoals de waarderende visitatie aangaf, zijn alle elementen er om die stap goed te kunnen zetten.

Van Ons Erfdeel verwacht ik dat de organisatie kan doorgroeien naar een 'Ons Erfdeel revisited', met enerzijds een sterker bereik in het cultureel-maatschappelijk en publiek debat, en anderzijds een nieuw zakelijk model. De basis voor de digitale transformatie is gelegd met de lancering van de drie aantrekkelijke platformen. Ik verwacht voor de komende beleidsperiode belangrijke stappen vooruit in de digitale omslag van de werking, zodat Ons Erfdeel zijn positie in de Vlaams-Nederlandse culturele ruimte sterk en levendig houdt. Ons Erfdeel kan eveneens in bereik sterker uitreiken naar Nederland. En er blijft tevens de belangrijke opportuniteit dat Ons Erfdeel de Vlaams-Nederlandse culturele ruimte kadert en blijft kenbaar maken in de Angelsaksische en francofone wereld. Onder de vorige directeur is de eerste stap naar een nieuw model gezet. De nieuwe directeur bouwt daar verder op.

De voorzitter: Ook van mij, minister-president, mijn oprechte deelneming. Ik heb het nieuws net gehoord.

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Dank u wel minister-president voor het uitgebreide antwoord. De visitaties zijn heel grondig gebeurd met een duidelijke analyse van de sterktes van de verschillende organisaties, maar ook met nog een aantal aandachtspunten. Wat we aanvoelden als beleidsmakers, is ook uit die visitaties gekomen. Ik denk dat we de beleidsverwachtingen die we hebben voor die organisaties en de missies nog scherper kunnen stellen om vooral de onderlinge samenwerking in de promotie, de marketing en de gemeenschappelijke trajecten nog te bevorderen. Dat is heel belangrijk. Het zijn inderdaad drie aparte organisaties met elk hun specifieke doelstelling en missie.

De Brakke Grond heeft heel veel voeling met zowel het Vlaamse als het Nederlandse kunstenveld en het bredere cultuurveld. Dat kan instaan voor de talentontwikkeling en de kansen die jonge Vlamingen krijgen in Nederland en omgekeerd zodanig dat we die gedeelde cultuur van elkaar kunnen leren kennen. Dat lijkt me heel belangrijk om op voort te werken. Ons Erfdeel kan de Vlaams-Nederlandse cultuur van de Lage Landen ook in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk verder uitdragen, maar kan ook intern het breed maatschappelijke debat daarover zeker voeden. Dat lijkt me een logische stap voorwaarts.

De beheersovereenkomsten worden verder overlegd. We kijken ook uit naar de meerjarenplannen waarop de beheersovereenkomsten de verdere afspraken vastleggen.

Ik denk dat de juiste analyse is gemaakt en dat we de organisaties in elk geval op weg zetten om hun werking verder te verbreden en te verdiepen, maar ook vooral een goed bereik te realiseren en hun doelstellingen uit te dragen, zowel in Vlaanderen en Nederland als in Europa en onze buurlanden. Dat is de missie die we ook in het Vlaamse regeerakkoord hebben opgenomen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik dank collega Coudyser voor de opvolgvraag. Binnen deze commissie en binnen het Vlaams Parlement achten we partijoverschrijdend de samenwerking Vlaanderen-Nederland heel hoog en vinden we die belangrijk. Ik denk dat zowat alle partijen daarvan overtuigd zijn. Helaas heb ik de afgelopen

weken gemerkt dat dat in de bredere samenleving niet altijd het geval is. Een paar weken geleden was er de heisa die ontstond over de nieuwe Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS). Sommigen dachten dat we bijvoorbeeld onze dt-regels zouden laten vallen. Dat klopte natuurlijk niet want die ANS gaat helemaal niet over nieuwe grammaticale regels, maar over hoe mensen vandaag de dag spreken.

In een opiniestuk zei Joël De Ceulaer zelfs: de schop op met de Taalunie. Ik heb daar op Twitter op gereageerd en gevraagd wat het alternatief is. Gaan we dan naar een Vlaams Vlaams en een Nederlandse taal, een Nederlands Nederlands? Dat willen we toch niet? We vinden het toch belangrijk dat we een taal hebben in Vlaanderen en Nederland. Dat is niet alleen een culturele zaak, maar ook economisch belangrijk. Die visitaties en analyses zijn heel belangrijk want we kunnen de Vlaams-Nederlandse samenwerking alleen maar succesvol houden als we over drie effectieve slagkrachtige organisaties beschikken. Op 28 juni is er het Bureau van de Interparlementaire Commissie (IPC), dan hoop ik dat we een nieuwe datum kunnen vastleggen om met de hele IPC te kunnen vergaderen om te kijken wat we op dat vlak willen doen.

Minister-president, we kijken allemaal uit naar die visitaties. Maar ik denk dat er een werkpunt is in het aantonen van de meerwaarde van de Vlaams-Nederlandse samenwerking in onze bredere samenleving, als je ziet welke misverstanden er toch nog ontstaan. Dat is niet alleen het geval in de Vlaamse samenleving. Ik herinner me ook een vergadering van de IPC waar de Nederlandse parlementsleden zelfs niet wisten dat de Taalunie het Groene Boekje maakte. Er is veel werk aan de winkel om ervoor te zorgen dat mensen weten hoe het Nederlands als taal kan worden beschouwd en dat we het draagvlak daarvoor kunnen behouden. Wat kunnen we op dat vlak doen, minister-president?

De voorzitter: Minister Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Segers, Joël De Ceulaer kan schrijven wat hij wil. Zolang ik minister van Cultuur ben zal de band Vlaanderen-Nederland alleen maar versterkt worden in plaats van verzwakt, niet alleen op het vlak van taal. Het feit dat we een taal hebben, veruitwendigd in de NTU, is ongelooflijk belangrijk, ook in Europa. Maar die samenwerking met Nederland, vertrekkend vanuit de taal, moet op tal van andere domeinen nog verder versterkt en uitgebreid worden. De collega's in Nederland zijn nu bezig met een regeringsvorming waar we tot een half jaar geleden mee bezig waren. Het is duidelijk dat zodra de nieuwe Nederlandse regering is gevormd, de Vlaamse Regering er zo snel mogelijk mee rond de tafel zal zitten om te zien hoe we de samenwerking kunnen versterken. Joël De Ceulaer zal ons daarin niet kunnen tegenhouden.

We hebben een uniek samenwerkingsverband dat heel evident is. Je hebt gelijk dat de gedragenheid in de publieke opinie daarover nog kan verbeteren. Ik merk wel – dat is casuïstiek, ik heb daar geen studies over – dat het draagvlak in Nederland voor die samenwerking met Vlaanderen enorm aan het toenemen is. Terwijl dat vroeger veeleer een vraag langs Vlaamse kant was, zie ik toch een gunstige evolutie langs de Nederlandse kant. Zij zien op Europees vlak de mogelijkheden van een sterk verband dat verder reikt dan alleen de Nederlandse taal en cultuur. Dat vertaalt zich vanuit die sterkte ook naar economische en andere samenwerkingsverbanden. Joël De Ceulaer zal ons daar niet in tegenhouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over armoede in de cultuursector
– 3104 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de bevraging van het Gents Kunstenoverleg over de penibele situatie van kunstenaars
– 3106 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, uit een bevraging door het Gents Kunstenoverleg blijkt dat armoede hard toeslaat in de cultuursector. Optredens, theatervoorstellingen en andere evenementen zijn al maanden geschrappt. De enquête toont dat de schade bij kunstenaars en cultuurwerkers groot is: bijna een vijfde van de 232 deelnemers valt terug op een inkomen tussen 500 en 1000 euro per maand; iets minder dan een tiende haalt zelfs geen 500 euro per maand meer. Meer dan een derde moet zijn spaarcenten aanspreken om kosten te betalen. Vooral freelancers zijn extra kwetsbaar. Dat weegt natuurlijk enorm op het welzijn van kunstenaars en cultuurwerkers. Het Gents Kunstenoverleg wil met de enquête het debat over een betere bescherming van de kunstenaar opnieuw op tafel leggen.

Mijn vragen aan u, minister-president, zijn de volgende. Welke maatregelen wil de Vlaamse Regering nog extra nemen om op korte tijd de hoogste noden in de sector te lenigen?

Welke maatregelen ziet u op langere termijn? Welk perspectief kunt u de sector bieden?

Op welke manier denkt u dat het Kunstendecreet de precariteit van de kunstenaar zal aanpakken?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): We hebben allemaal dezelfde studie gelezen. Die werd opgesteld door het Gents Kunstenoverleg onder kunstenaars, artiesten en cultuurwerkers over hun problemen naar aanleiding van de coronacrisis. Uit de bevraging blijkt dat 90 procent van de bevraagden aan het werk is, maar er werd niet gespecificeerd of het over betaalde opdrachten ging en wat de frequentie van het werk was. Mevrouw Meuleman gaf de cijfers al aan. De cultuurwerkers bevinden zich in een heel penibele financiële situatie. Maar desondanks heeft maar 38 procent van de bevraagden ander werk gezocht, waarvan 22 procent binnen de cultuursector en 16 procent daarbuiten.

Ze hebben allemaal hun spaargeld aangesproken, dus de situatie is heel penibel. Bij de vraag naar inkomstenprognose geeft 20 procent aan het niet langer meer vol te houden en 16 procent ziet de situatie zeer somber in. Ze hebben vooral perspectief en financiële steun nodig.

De enquête is evenwel ingevuld door voornamelijk Gentse kunstenaars en cultuurwerkers, maar ook de cultuurhuizen in de andere regio's bevestigen dit verhaal. Het zijn vooral de freelancers die afhankelijk zijn van tijdelijke opdrachten, die zeer kwetsbaar zijn en dreigen in armoede terecht te komen. Dat is niet nieuw voor ons. We zijn daar sinds het begin van de coronacrisis met zijn alleen heel erg bekommerd over.

Minister-president, u hebt verschillende instrumenten opgezet om de cultuursector te ondersteunen, maar uit die bevraging blijkt dat die niet hebben kunnen vermijden dat de precariteit nog is toegenomen onder voornamelijk de kwetsbare kernspelers.

Daarom heb ik soortgelijke vragen. Welke conclusies trekt u uit dit onderzoek?

Welke analyse maakt u van de sterktes en zwaktes van de crisismaatregelen, namelijk het coronafonds, de culturele activiteitenpremie en het lokale cultuurnoodfonds, die u hebt genomen in het afgelopen jaar om de coronacrisis aan te pakken?

Welke acties zult u verder ondernemen om de meest kwetsbaren uit de cultuursector beter te beschermen? Plant u bijkomende maatregelen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, het voorbije anderhalf jaar hebben we als Vlaamse overheid inderdaad een groot aantal maatregelen genomen die het leed natuurlijk niet volledig hebben kunnen wegnemen, maar in vele gevallen wel hebben kunnen verzachten. De allerbelangrijkste maatregel is nu vooral deze: ervoor zorgen dat mensen zo snel mogelijk opnieuw aan het werk kunnen, ervoor zorgen dat ze deze zomer een overvolle agenda hebben, ervoor zorgen dat we een normaal najaar en een rendabel perspectief kunnen bieden. We riskeren dat grote segmenten van de sector worden weggevaagd als zij geen zomer kunnen hebben met een economisch rendabel perspectief. We riskeren dat de problemen die we nu benoemen, in september en oktober een veelvoud hiervan zullen vormen, dat er een braindrain komt van de sector zonder voorgaande. Een normale zomer en een normaal najaar is waar iedereen naar verlangt, het is wat iedereen in de sector al maanden vraagt. Dat mogelijk maken is waar we als Vlaamse overheid prioritair naar moeten streven.

Welke maatregelen zie ik nog op de langere termijn? De crisis heeft natuurlijk een paar pijnpunten in de sector blootgelegd. We moeten op een duurzame manier een aantal maatregelen verlengen en actief houden zolang we nog niet in die normale situatie verkeren. We pleiten er dan ook voor om volgende maatregelen te verlengen zolang de crisis duurt: de tijdelijke werkloosheid, het overbruggingsrecht voor zelfstandigen, de coronamaatregelen rond het kunstenaarsstatuut.

Het Kunstendecreet biedt de kunstenaars diverse subsidielijnen waarop ze kunnen intekenen. In het nieuwe decreet gaat het concreet om projectsubsidies, tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten, en internationale presentatieprojecten. De kunstenaar kan daarbij zelf bepalen welk aandeel aan vergoedingen voor kunstenaars hij voorziet. Indien het om een projectsubsidie gaat, moet de kunstenaar zich bij aanvraag engageren om een correcte vergoeding voor zichzelf of andere betrokken kunstenaars toe te passen. Hierbij speelt de cao een belangrijke rol. Daarnaast moet de kunstenaar ook het engagement opnemen dat de principes van 'fair practices' zullen worden toegepast bij de uitvoering van het project. Die voorwaarden gelden trouwens ook indien een kunstwerker, een kunstorganisatie of een buitenlandse organisatie de projectaanvraag indient.

Indien een kunstorganisatie een werkingssubsidie ontvangt, is er ook een nauwe betrokkenheid van kunstenaars. Het is een van de uitgangspunten van het Kunsten-decreet dat de noden van de kunstenaar centraal moeten staan in de werking van een kunstorganisatie. Specifiek voor kunstorganisaties die een werkingssubsidie aanvragen voor twee beleidsperiodes, de zogenaamde kerninstellingen of de kunstinstellingen, zal de lat met betrekking tot 'fair practices' hoger liggen dan voor aanvragers voor een vijfjarige werkingssubsidie. De concrete uitwerking hiervan komt, zoals reeds meegedeeld, in het uitvoeringsbesluit. Op die manier verplichten we de sterkst gesubsidieerde spelers binnen het Kunstendecreet om hun verantwoordelijkheid ten aanzien van kunstenaars en andere medewerkers op te nemen.

Naast onze aanpak rond werkingssubsidies voor kern- en kunstinstellingen, ligt de focus bij aanvragen van subsidies sterk op het engagement rond 'fair pay'. Dat is een bewuste keuze die ook werd afgestemd met belangenbehartigers zoals het Overleg Kunstenorganisaties (oKo). Mijn administratie zal bij het toezicht op het verantwoordingsdossier dat na afloop van een project wordt ingediend, nagaan of de verschillende engagementen effectief zijn nagekomen.

Mevrouw Segers, een deel van uw vragen zijn overlappend.

U vroeg welke conclusies ik uit dit onderzoek trek. Het water staat velen aan de lippen. Dat is voor iedereen duidelijk. En dat is zeker geen Gents fenomeen, zoals u terecht zei, dat is overal in de sector zo. Dat blijkt uit de talloze vragen en gesprekken, uit de vele noodkreten die ik dagelijks ontvang. Ik herhaal daarom dat we nu, en liever vandaag dan morgen, als allerbelangrijkste maatregel onze sector rendabel moeten openzetten. Deze sector heeft zeer sterke protocollen en toont een zeer grote verantwoordelijkheidszin. Deze sector kan zich als geen ander flexibel en zeer sterk organiseren. Deze sector kan veilig open en kan opnieuw echt en graag rendabel aan de slag. Elke week of maand die we hier blijven aarzelen of verliezen, betekent ook drama's die zich ongemerkt en langzaam afspelen. Dat brengt deze enquête jammer genoeg al te duidelijk naar boven.

Wat zijn de sterktes en zwaktes van de crisismaatregelen? De coronacrisis heeft ons geconfronteerd met een uitzonderlijke situatie zonder voorgaande. Om die reden heb ik, samen met de maatregelen die we hebben getroffen en het noodfonds dat we in recordtijd op poten hebben gezet, vorig voorjaar al meteen ook de opdracht gegeven om de impact van de crisismaatregelen die we hebben getroffen te monitoren. Een werkgroep binnen de administratie heeft als taak gekregen de effecten in kaart te brengen van de eigen maatregelen die we hebben genomen.

Dat is geen kleine opdracht en sommige conclusies zullen zich pas na jaren van monitoring kunnen vormen. Bovendien mogen we niet vergeten dat de coronacrisis zich niet ergens afspeelt in het verleden, maar ook vandaag nog steeds onze sector zo goed als gesloten houdt. Welke maatregelen wel en welke maatregelen niet hebben gewerkt, zal nog enige tijd onderzoek vergen. Hoe onze sector is veranderd, zal een onderzoeksonderwerp zijn dat ook de komende jaren zal blijven leven. Niettemin ben ik ervan overtuigd dat de maatregelen die we tot nu toe getroffen hebben efficiënt waren, dat ze effectief een verschil zullen hebben gemaakt voor individuen, voor organisaties en voor onze sector.

Ik wil er nog iets aan toevoegen. We hebben van in het begin gezegd dat het niet mogelijk is om de laatste euro verlies dicht te rijden. Of beter: alles is mogelijk, maar dat zou voor een dermate hoge factuur voor de belastingbetaler zorgen, dat dat wellicht niet verantwoord is. We betrachten wel dat de organisaties die goed bezig waren vóór de coronacrisis, de crisis doorkomen. Ik kan aan de commissie suggereren om het bureau Graydon uit te nodigen. Dat bureau heeft een studie gemaakt van het effect van de coronamaatregelen die we specifiek voor de evenementen- en cultuursector hebben genomen. Ik kan u alleen maar aanraden om hen uit te nodigen om die studie te komen toelichten, want dat geeft enig inzicht in een en ander.

Wat zal ik concreet ondernemen? Ik verwijs naar mijn antwoord aan mevrouw Meuleman, waarin ik dat reeds deels toelichtte. Zoals ik al meermaals toelichtte in deze commissie, werken we ook actief mee aan de besprekingen in de schoot van de interministeriële conferentie (IMC) in verband met de aangekondigde hervorming van het kunstenaarsstatuut.

Ik zie twee structurele maatregelen. Enerzijds moeten we de sector zo snel mogelijk openzetten. Volgende dinsdag vindt in dat verband een bijzonder belangrijk Overlegcomité plaats. Vlaanderen zal daar sterke voorstellen aandragen. Anderzijds is er het kunstenaarsstatuut. Daar zijn we niet 'in the lead', maar willen we

meewerken aan de hervorming. Dat zijn voor mij de twee belangrijke assen om hier structureel in te grijpen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb een aantal bijkomende vragen en opmerkingen.

Eerst en vooral, is het misschien een optie om het onderzoek dat door het Gents Kunstoverleg is gedaan, uit te breiden, om dat vast te nemen en ook in andere centrumsteden te voeren en te coördineren? Die resultaten zouden sowieso nuttig kunnen zijn bij verdere gesprekken over het kunstenaarsstatuut en bij het verder in kaart brengen van de problemen.

Ik hoor ook wel dat er grote zorgen zijn voor de echt jonge, beginnende kunstenaars. Ze hebben als het ware hun startmoment gemist. Dat zijn degenen die deelnemen aan de showcases in de zomer en op die manier hun carrière beginnen in de muziek of in het theater. Zij hebben dat momentum voor een deel gemist. Kunnen er daar stimuli worden gegeven, bijvoorbeeld in steden en gemeenten? We hebben gezien dat er plots heel veel mogelijk is qua terrassen, dat er heel veel gebeurt op lokaal vlak. Iets dergelijks zou eigenlijk ook moeten kunnen voor de cultuursector. Naast een terrassenplan zou er lokaal ook een cultureel plan kunnen komen voor de zomer, waar er momenten worden gecreëerd voor die jonge gasten. Kunnen er impulsen worden gegeven op dat vlak?

Ik hoor dat sommige kunstenaars blijven worstelen met de zakelijke kant en dat er daarvoor niet genoeg begeleiding wordt voorzien. Zeker nu, in die moeilijke momenten, is het nodig om de dingen op zakelijk vlak eens te herzien. Die kunstenaars zijn daar niet altijd bijzonder geïnteresseerd of bijzonder bekwaam in. Kan er op dat vlak extra ondersteuning worden gegeven?

Tijdens de zomer hebben groepen en theatergezelschappen vaak veel inkomsten. Met die inkomsten kunnen ze dan de nieuwe producties, de nieuwe cd's ontwikkelen. Aangezien er vorige zomer echter geen inkomsten zijn geweest, hebben zij al het geld dat zij voordien hadden verdiend, opgesoupeerd. Ze hebben dus geen geld meer in kas om herop te starten en aan nieuwe producties te beginnen. Is het mogelijk om, net zoals in de horeca, met een soort van heropstartlening of -fonds te beginnen, zodat het probleem van die cashflow kan worden aangepakt en die handicap wordt weggewerkt?

Ten slotte ga ik in op de vraag over het Kunstendecreet. U hebt opgesomd wat u daar hebt beslist. De koppeling tussen 'fair practices' en de langeretermijnsubsidiëring is goed. Maar dat is een kwestie van budget. Er zullen dan inderdaad voldoende budgetten moeten zijn om met deftige statuten te kunnen werken en niet met losse freelancestatuten. Dat is de meest structurele maatregel die kan worden genomen: dat budgettair plaatje bij het Kunstendecreet bewerkstelligen, namelijk goede statuten in die instellingen. Dat is een essentieel element, minister-president, dat we zeker moeten bewaken.

Dat waren mijn bijkomende opmerkingen en vragen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister-president, ik dank u voor uw antwoorden. Er is veel gezegd, maar het is dan ook een heel belangrijke problematiek.

U begon met te zeggen dat we moeten gaan voor een normale zomer. Ja, u weet het, ik zit op diezelfde lijn: indien de cijfers goed zijn en goed blijven, moeten we er absoluut voor kunnen zorgen dat onze zomer zo normaal mogelijk wordt. We staan immers al veel verder. Er zijn vorig jaar protocollen ontwikkeld. De sector heeft dat trouwens als eerste gedaan. Onze vaccinaties lopen goed. We hebben

zelftesten, we hebben sneltesten. We zullen de resultaten kennen van de test-events. We staan dus veel verder. Dus ook wat mij betreft: áls het kan, áls de cijfers goed zijn en goed blijven, moeten we maximaal naar een normale zomer gaan. Want ik wil ook niet dat we naar een dansfestival gaan waar we in een bubbel van vier aan een tafel moeten blijven zitten. Dat kan niet de bedoeling zijn.

U hebt een aantal maatregelen genomen, u hebt ze nog eens opgesomd. Het is erg belangrijk dat we die blijven monitoren. De dramatische cijfers van het Gentse onderzoek wijzen erop dat misschien niet alle middelen en instrumenten die u op touw hebt gezet, even efficiënt waren. U hebt gezegd dat we het niet tot de laatste euro kunnen dichtrijden. Maar ik vind dat de cijfers van de precariteit wel heel ontstellend zijn. Ik deel dan ook uw mening dat we die cijfers goed zullen moeten opvolgen en analyseren, om daaruit te leren, zodat we de culturele sector voldoende stabiel en sterk kunnen financieren, ook in de toekomst. Want dat blijft de essentie.

U verwijst naar het kunstenaarsstatuut dat momenteel door de federale overheid wordt hervormd. Het is vooral minister Vandenbroucke die dat trekt. Dat is één zaak. Dat kunstenaarsstatuut is een vangnet voor werkloosheid. U zegt dat er twee belangrijke maatregelen zijn. Ik ga er absoluut mee akkoord dat de hervorming van dat kunstenaarsstatuut essentieel is. Dat is vooral omdat ze niet vertrekt vanuit de intentie om wat te morrelen aan dat kunstenaarsstatuut – en daar ben ik blij om –, maar vanuit deze intentie: hoe kunnen we de precariteit van de sector oplossen, hoe kunnen we de sociaal-economische positie van al die preciaire cultuurwerkers, naast die van werkers in andere nieuwe economieën, zoals Deliveroo, versterken? Dat is een heel essentieel element.

Ik ben ook heel blij dat de federale overheid dat op een participatieve manier doet. Er is deze week een platform gelanceerd, Working in the Arts, waarop cultuurwerkers op een participatieve manier input kunnen geven. Dat is één zaak. Ik ben het met u eens dat dat een belangrijk aspect is. Maar dat is natuurlijk geen oplossing voor nu. Het kunstenaarsstatuut zoals het nu bestaat, is geen oplossing voor de precariteit, want het is eigenlijk een oplossing voor de werkloosheid. Ik denk dat we echt moeten gaan naar een structurele, stabiele, sterke financiering voor onze cultuurhuizen. Dat past natuurlijk ook in uw bevoegdheid.

Voorzitter, als u het mij toestaat, wil ik graag twee korte elementen aanhalen.

Minister-president, u bestelde de Graydon-studie, waarvoor dank. Ik ben er absoluut voorstander van om hen in de commissie uit te nodigen. Ook de suggestie van de voorzitter om die Gentse studie in heel Vlaanderen uit te rollen, lijkt mij een goede zaak.

Er is daarnaast iets dat mij wat meer zorgen baart. U zegt dat u in het Kunstendecreet de lat inzake 'fair pay' en 'fair practices' voor de tienjarige subsidies hoger zult leggen dan voor de vijfjarige subsidies. Dat begrijp ik niet. Dat zou ik nu eens echt niet doen. Voor mij hebben alle structurele gesubsidieerden dezelfde verantwoordelijkheid op het vlak van 'fair pay' en 'fair practices', ook al mogen ze tien jaar rekenen op subsidies. U weet trouwens dat ik geen voorstander ben van die nieuwe categorie. Maar dit zou ik echt niet doen. Want dan krijg je competitie in de zin dat sommigen zullen verkieszen om te werken bij organisaties die tienjarige subsidies krijgen, omdat ze verwachten dat ze daar beter zullen worden betaald of betere condities zullen krijgen dan bij een organisatie die maar vijf jaar structureel wordt ondersteund. Het mag niet minder 'fair pay' zijn naargelang de subsidiëring. Nee, de 'fair pay' en 'fair practices' moeten een lijn zijn die we overal aanhouden.

Ten slotte deel ik de mening dat we een nieuw instrument nodig hebben voor de heropstart. Bent u bereid om te kijken wat u nog kunt doen, naast de culturele activiteitenpremie, om de sector nog wat te helpen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik dank jullie voor de suggesties. U hebt het over het uitbreiden van het onderzoek. Denkt u dat dat ons nog veel zou kunnen leren? Zou de situatie in Gent zo veel verschillen van die in Antwerpen enzovoort?

Die studie bevestigt wat we met onze klompen kunnen aanvoelen. Ik weet niet of het wel zo nuttig is om die studie nog uit te breiden. Mocht die Gentse studie nu iets totaal anders hebben uitgewezen dan wat wij aanvoelden, dan zou ik zeggen: oké. Maar goed, ik wil dat wel bekijken.

Uw vraag over de jonge, beginnende kunstenaars wil ik ook wel bekijken.

De heropstart is een heel belangrijk element. De maatregelen die we ten gevolge van de voorstellen van de taskforce hebben genomen om de financiële instrumenten die voor de economie bestonden ook voor de culturele sector open te zetten, kunnen hier soelaas bieden. Ik zie drie fasen in het crisisbeheer. De eerste fase is de liquiditeitsfase, waarin we cash geld toestoppen, zoals we nu hebben gedaan. De tweede fase is de solvabiliteitsfase. Dat geldt zowel voor de economie als voor de evenementen- en de cultuursector, die eigenlijk deel uitmaken van de economie. Voorstellingen en dergelijke moeten kunnen worden geprefinancierd, om er daarna de inkomsten van te hebben. Dat is net hetzelfde als een café dat heropstart of retailbedrijven die hun seizoen hebben gemist en opnieuw moeten inkopen. We hebben daartoe een aantal instrumenten in het economische instrumentarium, waar ik de culturele sector nu ook mee aan laat participeren. Dat gaat over achtergestelde leningen, over voorschotten die we betalen enzovoort. Dat is volgens mij dus wel voorzien.

Mevrouw Segers, wat het onderscheid op het vlak van 'fair practices' en 'fair pay' betreft tussen organisaties met vijfjarige subsidies en organisaties met tienjarige subsidies, vind ik uw argumentatie en uw redenering correct. We hebben niet gezegd dat we andere dingen rond 'fair practices' en 'fair trade' vragen van die organisaties, maar misschien kan de intensiteit van de inspectie bij die organisaties op dat vlak wel verschillen. De argumentatie die u op dat vlak ontwikkelt, snijdt wel hout. We zullen daar zeker mee aan de slag gaan. Want er mag inderdaad geen negatieve concurrentiestrijd ontstaan, waardoor iedereen naar organisaties zou trekken waar 'fair practices' en 'fair trade' worden toegepast en de andere organisaties in de kou zouden blijven staan. Ik volg uw redenering. Het was ook niet wat ik bedoelde te zeggen. Op dat vlak zitten we op dezelfde golflengte.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister-president.

Ik volg ook de redenering van mevrouw Segers dat we geen twee snelheden mogen creëren en verschillen tussen de vijf- en de tienjarige. Het is dus goed dat dat wordt meegenomen.

Wat dat heropstartfonds betreft, begrijp ik dat wat mogelijk is voor de horeca, ook opengesteld wordt voor de culturele sector.

Minister-president Jan Jambon: Het is geen heropstartfonds. Dat zijn de instrumentaria waarover het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en weet ik wie allemaal beschikken, waar vroeger de NACE-codes (Nomenclature Générale des Activités Économiques dans les Communautés Européennes) van cultuur uitgesloten werden en waar we die nu wel meegenomen hebben. Dat is dus geen fonds.

Elisabeth Meuleman (Groen): En wanneer is die beslissing genomen?

Minister-president Jan Jambon: Zoals ik hier al uitgelegd heb op een vraag van mevrouw Coudyser, hebben we die morgen veertien dagen geleden op de minister-raad genomen, denk ik.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb de indruk dat dat misschien nog niet echt is doorgedrongen of bekend is in de culturele sector. Misschien moet daar dus nog wat meer bekendheid aan gegeven worden. Ofwel spreek ik met de verkeerde mensen, maar ik denk dat daar toch nog wel wat ruis op zit.

Ik wil ook nog de suggestie meegeven om eens met uw collega-minister Somers samen te zitten, of er lokaal nog stimuli kunnen komen of manieren zouden zijn om die culturele programmatie een boost te geven. We zitten hier ook wel met een bottleneck van die culturele centra die nog dingen te verwerken hebben uit vorige seizoenen, en ondertussen komen er al nieuwe dingen op hen af. Mocht er creatief gezocht kunnen worden naar locaties en extra voorstellingen, zoals men doet in de horeca met de terrassen, denk ik wel dat we een heel mooie zomer tegemoet zouden gaan die ook de cultuursector ten goede komt. Mochten daar dus nog wat creatieve pistes bewandeld kunnen worden, zou dat wel zinvol kunnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Eigenlijk wou ik precies naar hetzelfde verwijzen. Collega Brouwers heeft net deze ochtend in de commissie Economie de vraag gesteld aan minister Crevits. Zij heeft inderdaad bevestigd dat er allicht vanaf 31 mei geen sectorbeperking meer is voor de herstartlening. Die staat nu ook open voor kunstenaars en dat is alvast één zeer goede zaak.

Maar ik heb ook het vermoeden zoals collega Meuleman. Had ik de vraag van collega Brouwers deze ochtend niet gezien, en het antwoord, dan had ik dat ook niet geweten. Dus ik denk dat dat door de Vlaamse Regering toch heel sterk gecommuniceerd moet worden naar de sector. Cultuurloket lijkt mij daar de evidente weg toe. Maar dat zijn natuurlijk leningen. Ik deel eigenlijk de mening van collega Meuleman dat we nog creatief moeten nadenken over een – hopelijk – laatste steunmaatregel in de vorm van een subsidietegemoetkoming om die sector nog eens een boost te geven. De resultaten van het onderzoek – de aanleiding voor onze vraag – tonen toch dat er schade voorkomen is en schade geleden is, maar dat niet alle schade voorkomen is en dat er nog veel werk op de plank ligt om deze sector nog een allerlaatste duwtje in de rug te geven naar een hopelijk mooie zomer, voor ons allemaal.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over een voorzichtige heropstart voor de zomer van het lokaal sociaal-cultureel werk – 3140 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman (Groen): Het sociaal-cultureel werk en repetities binnen amateurkunsten vallen onder de culturele groepsactiviteiten. Er is nu wel aandacht voor de grote spelers in het culturele veld, en dat is goed en noodzakelijk, maar ook voor het lokaal sociaal-cultureel werk is duidelijkheid meer dan wenselijk.

Het lokale culturele verenigingsleven valt grotendeels onder de regeling voor culturele groepsactiviteiten: voor hun vergaderingen, vormingen, repetities, workshops, bijeenkomsten met vrijwilligers, enzovoort. Die regels zijn op het vorige Overlegcomité vastgelegd op maximum 25 personen, enkel buiten, vanaf 8 mei. Dat is een

goede zaak. Maar de volgende stap in het terugschroeven van de coronamaatregelen is pas op 25 juni voorzien. Dan pas kunnen die groepsactiviteiten ook binnen, meteen met 50 mensen, en ook buiten met 50 mensen.

Dat wil zeggen dat er dus zeven weken lang alleen buiten iets gedaan kan worden en we allemaal moeten hopen op mooi weer. Vele activiteiten kunnen sowieso niet in openlucht plaatsvinden. De lokale culturele verenigingen hoopten daarom vanaf juni ook binnen activiteiten te mogen organiseren, niet meteen met 50 mensen, maar voor kleine groepen van bijvoorbeeld 10 of 15 personen. Dat kan veilig. Maar de nood is ook zeer hoog omdat een typisch lokale vereniging geen werking heeft in de zomermaanden. Dat zou betekenen dat 25.000 lokale groepen pas echt vanaf september deftig zullen kunnen heropstarten. Dat zijn nog 4 lange maanden.

Voor zittende publieksevenementen werd het perspectief geboden om in juni – hopelijk 1 juni, maar dit hangt nog van de cijfers af – met 200 personen binnen en buiten te werken. Er valt veel voor te zeggen om samen met deze opening ook binnen groepsactiviteiten van lokale verenigingen toe te laten, zoals ik al zei met kleinere groepen. Dat zou meer mogelijkheden bieden aan het brede verenigingsleven om onafhankelijk van het weer en het soort activiteit te kunnen opstarten. Anders zullen ze dus stilliggen in de zomer, tot september, en dat kan niet onderschat worden. Er werd al aangetoond dat die impact groot is en men vreest dat vrijwilligers zullen afhaken, misschien zelfs definitief afhaken, en dat het verenigingsleven ook met een tekort aan vrijwilligers zal kampen.

Minister, hoe kijkt u tegen deze kwestie aan? Volgt u de redenering en zult u dat verdedigen om ook lokale sociaal-culturele verenigingen binnen activiteiten te laten organiseren, maar dan voor beperkte groepen, beperkt publiek, een beperkt aantal deelnemers, zodat er voor de zomer toch nog iets van perspectief komt?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Eerst en vooral wil ik nog even duidelijk stellen wat er daadwerkelijk beslist is, want ik heb de indruk dat u zelf ook een aantal dingen in uw vraagstelling door elkaar haalt.

Ten eerste: wat de evenementensector in de ruime zin betreft. Onder 'evenementensector in ruime zin' wordt verstaan: evenementen, culturele en andere voorstellingen, met inbegrip van filmvoorstellingen, sportieve wedstrijden, handelsbeurzen, met inbegrip van salons, voor zover deze door professionelen georganiseerd zijn.

Voor deze evenementen in de ruime zin zijn volgende principes van toepassing. De voorafgaande toelating van de bevoegde gemeentelijke overheid is vereist. Wanneer het om een permanente structuur gaat, volstaat één enkele toelating voor de voorgestelde activiteit, veeleer dan een toelating voor elke voorstelling. De bevoegde gemeentelijke overheid gebruikt het Covid Event Risk Model (CERM) en het Covid Infrastructure Risk Model (CIRM) wanneer ze een toelatingsbeslissing neemt met betrekking tot de organisatie van evenementen, culturele en andere voorstellingen en sportieve wedstrijden. Het toegestane aantal personen mag nooit de aantallen overschrijden die het Overlegcomité bepaald heeft. Ongeacht de indoor-capaciteit, mag het toegestaan aantal personen indoor nooit het toegestane aantal personen outdoor overschrijden.

In een eerste fase, vanaf 8 mei, kan een publiek van maximum vijftig personen evenementen, culturele en andere voorstellingen en sportieve wedstrijden bijwonen, voor zover deze buiten worden georganiseerd, met naleving van de modaliteiten zoals ze voorzien worden in het ministerieel besluit (MB) en in het toepasselijk protocol. Bijkomende voorwaarden zijn: het gaat enkel over zittend, met mondmasker en sociale afstand.

Vanaf juni moet de epidemiologische toestand het toelaten. Dat wil zeggen dat er maximum vijfhonderd patiënten op de ICU-afdelingen (intensive care unit) liggen. Ik weet niet of u de dagdagelijkse cijfers volgt, maar die zijn nu wel in een serieus dalende lijn. En ook de voortgang van de vaccinatiecampagne: meer dan 80 procent van de personen met onderliggende aandoeningen. Zeker in Vlaanderen gaan we dat, als de leveringen komen zoals ze beloofd zijn – en dat is nu toch wel sterk gestabiliseerd –, met gemak halen.

Dus vanaf juni is het binnen een publiek van maximum 75 procent van de CIRM-capaciteit, met een maximum van tweehonderd personen. Dan mogen we dus evenementen, culturele en andere voorstellingen en sportieve wedstrijden bijwonen met naleving van de modaliteiten zoals ze voorzien zijn: enkel zittend, met mondmasker en sociale afstand.

Buiten mag een publiek van maximum tweehonderd personen evenementen, culturele en andere voorstellingen en sportieve wedstrijden bijwonen, ook weer met naleving van de modaliteiten en met mondmasker en sociale afstand.

Handelsbeurzen, met inbegrip van salons, mogen georganiseerd worden met naleving van de modaliteiten betreffende de ondernemingen en verenigingen die goederen of diensten aanbieden aan consumenten en volgens het toepasselijke protocol.

Het Overlegcomité van 11 mei zal een beslissing nemen over de kalender en de voorwaarden waaronder activiteiten binnen kunnen worden heropend vanaf juni en de eventenssector verder ontsloten kan worden vanaf juli. Dus voor juni moet, wat binnen betreft, de beslissing volgende dinsdag vallen.

Dan kom ik tot activiteiten in georganiseerd verband – dat is eigenlijk dat sociaal-cultureel werk waar u naar verwijst –, in het bijzonder door een club of een vereniging, steeds in aanwezigheid van een meerderjarige trainer, begeleider of toezichter. Dat is waar we nu over spreken. Het Overlegcomité heeft bevestigd dat vanaf 8 mei de leeftijdslimiet voor personen tot en met 18 jaar wordt opgeheven en dat activiteiten mogen worden georganiseerd voor een of meerdere groepen van maximum 25 personen. Wat u vraagt, is dus al voorzien vanaf 8 mei. Het moet verplicht buiten, met uitzondering voor kinderen tot en met 12 jaar: daar is het bij voorkeur buiten, maar als het binnen moet wegens de weersomstandigheden of zo, is het maximum 10 kinderen. De activiteiten mogen enkel plaatsvinden zonder publiek, behalve voor wat betreft de niet-professionele sporttrainingen, waarbij elke deelnemer tot en met 18 jaar vergezeld mag worden door maximum één lid van hetzelfde huishouden. De overige modaliteiten van artikel 18 van het MB blijven van toepassing: dat gaat over groepen niet vermengen, enkel activiteiten zonder overnachting, enzovoort.

En dan vanaf 25 juni: dat is met het oog op de zomerkampen. Tot en met de leeftijd van 18 jaar zijn vanaf 25 juni binnen- en buitenactiviteiten mogelijk met maximum vijftig personen, met mogelijkheid tot overnachting. Begeleiders worden daarin niet meegeteld. Inzake opleiding vallen begeleiders onder de bepalingen van het protocol. Vanaf de leeftijd van 19 jaar mogen activiteiten worden georganiseerd voor een of meerdere groepen van maximum vijftig personen, zowel binnen als buiten. Begeleiders worden daarin niet meegeteld.

Dus samengevat: voor de evenementen en culturele voorstellingen met publiek is er vanaf juni wat mogelijk in covidveilige omstandigheden en covidveilige infrastructuur. Voor groepsactiviteiten is het inderdaad nog wachten tot 25 juni en de reden is daar ook terug te brengen tot de infrastructuur. De vele zaaltjes en lokalen waar deze activiteiten doorgaan, zullen veelal de CIRM-normen niet halen.

U vraagt me hoe ik tegen deze kwestie aankijk. Daar kan ik ook enkele dingen over zeggen. Ben ik tevreden met die beslissing? Neen, ik had het liever anders gewild

en de Vlaamse Regering heeft ook andere dingen op tafel gelegd. Zou de sector eerder veilig kunnen heropenen? Daar moet je mij niet van overtuigen. Dat hebben ze al bewezen. Ze hebben ook heel veel tijd gestopt in het uitwerken van goede protocollen die een veilige heropening garanderen.

De beslissing is gebaseerd op een advies van experts die nog steeds werken met een epidemiologische voetafdruk. En daar nemen onze scholen een grote plaats in weg. Ik denk dat u de keuze voor voltijds contactonderwijs de laatste maanden van het school- en academiejaar wel kunt ondersteunen. Daarnaast wordt ook de horeca heropend. Ik wil maar zeggen, we kunnen niet alles tegelijk openen en dat vraagt telkens opnieuw keuzes van het Overlegcomité. Ik stel wel vast in het contact met virologen dat zij vaak vergeten dat er goede protocollen zijn uitgewerkt die een veilige heropening van de socio-culturele sector en verenigingen kunnen garanderen. Maar blijkbaar hebben ze een panische angst voor de plaatselijke bridgeclub, het hobbykransje of koor- en orkestrepeties. Mijn medewerkers en ikzelf, maar ook de sector zelf, zijn al meermaals de discussie met die experts aangegaan, onder andere op de klankbordgroep die mijn kabinet wekelijks organiseert en waar er een vertegenwoordiging van alle subsectoren aanwezig is, en waar de voorzitter van de Groep van Experts voor Managementstrategie van COVID-19 (GEMS) ook regelmatig aanwezig is.

Ik heb het u al eerder gezegd: uw partij zit ook mee aan de tafel van het Overlegcomité, ook andere partijen die deel uitmaken van deze commissie. Ik denk dat de kwestie voor juni dinsdag opnieuw op tafel komt. Ik roep u en alle anderen dus nogmaals op om ook in het Overlegcomité de stem die u nu vertolkt, te laten horen om samen de zaak van een goede heropening van de sector te bepleiten. Voor mei liggen de maatregelen vast, denk ik. Maar wat juni betreft, kunnen er, zowel binnen als buiten, voor de socio-culturele sector dinsdag nog wel zaken evolueren.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, u zegt dat mijn vraag de dingen door elkaar haspelt, maar ik had begrepen dat er een aantal dingen mogelijk zijn op professionele evenementen. Vanaf 8 mei zou er dan een en ander mogelijk worden buiten. Maar voor de sociaal-culturele verenigingen wordt er meteen een sprong gemaakt naar 50 mensen binnen, maar dan pas helemaal op het einde van juni. De vraag is heel duidelijk: laat ons toe met kleine groepjes nog eens onze vrijwilligers voor de zomervakantie bij elkaar te brengen. U zegt daar voorstander van te zijn en ervoor te zullen pleiten. Het is misschien het moment om dat nog eens op tafel te leggen. Ik zal dat ook aankaarten bij mijn partij. Ik denk dat met de nodige veiligheidsmaatregelen, met respect voor de afstandsregel enzovoort, en wetende dat het heel vaak gaat om een groep mensen die al gevaccineerd zijn, het moet mogelijk zijn een tussenstap toe te staan, met kleinere groepen die elkaar al eens binnen zouden mogen ontmoeten voor de zomervakantie. Ik hoop dat u dat op tafel legt en ik zal dat ook doen bij mijn partners. Ik denk dat dit een manco is in de plannen zoals ze nu zijn uitgewerkt. Het is een beetje een vergeten groep.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik begrijp de vraag maar het is een déjà-vu. Hoeveel keer hebben wij hier nu al niet gezeten met onze commissie en waren wij het allemaal eens over de vraag die u stelt en de protocollen enzovoort voor de amateurkunsten en die organisaties? Ik krijg die vragen ook van verenigingen. Dichtbij waar ik woon is een pleintje waar geregeld mensen samenkomen om dingen te doen. Als zij mij daarover aanspreken, moet ik altijd zeggen dat wij het daarover eens zijn maar dat het op een ander echelon altijd wat moeilijker ligt. Dat is hier opnieuw het geval.

Ik denk dat de Vlaamse Regering, de minister-president of wijzelf moeilijk kunnen verweten worden dat wij er niet voor gaan. Ik hoop alleen dat iedereen ook binnen

zijn eigen partij de mensen aanvuurt om stappen te kunnen blijven zetten. Ondertussen moeten wij ook wel loyaal zijn aan wat beslist wordt in het Overlegcomité. Als schepen moet ik in de stad soms ook zeggen, zelfs aan mijn eigen harmonie die graag zou spelen, dat wij gebonden zijn aan afspraken die gemaakt zijn op een ander echelon, waar het steeds wikken en wegen is. Maar goed, wij nemen deze vraag mee.

Ik begrijp u ook hoor, mevrouw Meuleman. Het contact met de vrijwilligers staat weer voor vier maanden op losse schroeven. Dat kan ertoe leiden dat een aantal vrijwilligers afhaakt of dat een aantal werkingen niet meer opstart na de zomervakantie. Maar het is ook aan het lokale beleid om die werkingen opnieuw te activeren. Er is ook een lokaal noodfonds dat toegevoegd is, met centen voor de lokale besturen. Daarmee moet men dan ook aan de slag gaan, in het komende najaar.

Voor het overige delen wij allemaal dezelfde bekommernis. Wij kunnen alleen maar iedereen oproepen om in zijn eigen politieke actieradius daarvoor de nodige stappen te ondernemen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Wij delen inderdaad die bekommernis. Dat onze verenigingen al zo lang niet meer konden samenkomen, is voor al onze partijbesturen het geval maar ook voor al die andere organisaties. De vaccinaties gaan heel goed vooruit. Dat merken wij in onze omgeving. Wij hopen dat er vrij snel de nodige versoepelingen komen. Ik heb dat ook al gezegd over bepaalde koren die zouden moeten kunnen oefenen, omdat ze willen meedoen aan de World Choir Games. Ik steun uw vraag dus zeker.

Aan de andere kant vind ik dat wij nog altijd voorzichtig moeten zijn. Nog niet langer dan een week geleden heb ik ergens gelezen dat er een studie is van het Massachusetts Institute of Technology (MIT) die zegt dat de mondmaskers en de ventilatie belangrijk blijven en het afstand houden iets minder. Zeker buiten moet er meer mogelijk zijn. Maar de studie zegt ook dat men weet dat de verspreiding van het virus eigenlijk vooral via aerosollen gebeurt en dat men in binnenruimtes heel erg moet opletten. Wij weten ook niet welke varianten er zitten aan te komen. Ik zou toch ook nog altijd eventjes luisteren naar de wetenschappers, niet alleen naar onze virologen maar ook naar onderzoekers in het buitenland, zoals bij het MIT. Ik zit er eerlijk gezegd niet mee in om mijn mondmasker nog een hele tijd op te houden, zelfs als ik gevaccineerd ben. Zo kunnen de dingen ten minste plaatsvinden. Ventilatie vind ik ook heel belangrijk. Daar zullen wij sterk moeten op inzetten in de culturele sector in het algemeen in de komende jaren. Ik wilde gewoon even mijn mening meegeven. Ik heb eigenlijk geen bijkomende vragen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Zoals collega Meremans het aangeeft, zitten wij allen op dezelfde lijn. De sector die wij met veel passie verdedigen, de culturele sector en bij uitbreiding de eventsector, is zwaar getroffen. Sinds meer dan een jaar duurt dat al. Wij snakken allemaal naar een maximale hervatting van ons publieke leven en zoals ik dat daarnet bij de vorige vraag heb gezegd, vinden wij ook met onze fractie dat de context nu wel anders is. Er zijn testevents. Er zal een grote vaccinatiegraad bereikt worden tegen de zomer. Wij hebben testen en zelftesten. De context is toch wel anders dan vorig jaar. Voor ons mag en moet dat publieke leven waar iedereen naar snakt, maximaal kunnen hervatten. De voorwaarde blijft dat de cijfers goed zijn en blijven. We gaan de goede richting uit. Vandaar dat ik al gezegd heb dat wij 'data-gedreven' en niet 'datumgedreven' moeten werken.

Aanvullend bij collega Brouwers vraag ik hetzelfde over de buitenactiviteiten. Deze zomer zou toch een en ander moeten kunnen. Maar voor activiteiten binnen van bijvoorbeeld fanfares, waarbij veel partikels worden verspreid, is de ventilatie wel

heel belangrijk. Ook in het onderwijs en in alle publieke ruimte moet daar in de komende jaren op ingezet worden. Dat wordt een belangrijke uitdaging voor de Vlaamse Regering. Er gaan nog virussen opduiken. Gezonde lucht is heel essentieel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik ben het eens met elke tussenkomst. Dat zijn ook exact de posities die wij verdedigen in het Overlegcomité. Volgende dinsdag zal dat niet anders zijn. Rond ventilatie zijn er al een aantal beslissingen genomen in het Overlegcomité. De normen die wij in Vlaanderen hanteren, tussen de 900 en de 1200 ppm, zijn in het Overlegcomité overgenomen als dé normen. Maar alles hangt natuurlijk af van de investeringen. Als wij die normen vandaag zouden moeten toepassen in onze schoolgebouwen, zouden wij er veel moeten sluiten. Iets zegt mij dat het in de andere gewesten van het land zo mogelijk nog minder goed is. Dat moet zeker een streefdoel zijn bij elke renovatie en elke nieuwbouw. Het moeten dringende normen zijn. We kunnen niet toveren. Maar dat het een belangrijk aandachtspunt zal zijn: dat hebben wij al toegezegd.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het kan misschien ook een idee zijn, minister-president, om te vragen aan steden en gemeenten om een CO₂-meter te voorzien in de lokalen die ze in bruikleen geven aan lokale verenigingen. Als men daar de luchtkwaliteit al zou kunnen monitoren als men daar met tien à vijftien man samen zit, zou dat al een manier zijn om heel voorzichtig herop te starten. Ik snap de voorzichtigheid, maar er zit hier een hiaat voor het socio-cultureel verenigingsleven. We moeten samen met de virologen en afhankelijk van de vaccinatiegraad en immuuniteitsgraad bekijken of we niet voor de zomer al iets kunnen doen ... (*onverstaanbaar*) ...

Ik kijk uit naar de resultaten van het volgende Overlegcomité. Ik hoop dat u dat expliciet meeneemt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het gerechtelijk onderzoek tegen het satirische magazine 't Scheldt en de persvrijheid – 3117 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, het leek me opportuun om u aan te spreken over een zaak die ons in de commissie Media en u als minister van Media toch enigszins zorgen moet baren met betrekking tot de persvrijheid. U weet wellicht dat er al heel wat te doen is geweest over deze zaak. Het is zelfs een tijdlang trending geweest op Twitter, nadat een aantal influencers – zoals men ze noemt –, zoals Geert Noels en Karel Anthonissen van de Bijzondere Belastinginspectie (BBI), zich hebben geroerd in het debat en ook de verdediging opnamen van het geviseerde onlinemagazine waarover het hier gaat.

Op 22 april, twee weken geleden, viel de politie voor dag en dauw op verzoek van de Mechelse onderzoeksrechter binnen op verschillende adressen waarvan men dacht dat ze gelieerd waren aan het Antwerpse onlinemagazine 't Scheldt. Onder-tussen weten we dat dit het magazine was dat de zaak-El Kaouakibi aan het rollen bracht. Dat is kaderend, dat is belangrijk om in het achterhoofd te hebben.

Voor wie 't Scheldt niet kent: het is zowat het Antwerpse Charlie Hebdo. Bij de huiszoekingen – of eerder razzia's want er ging heel wat machtsvertoon mee gepaard –

werden computers, gsm's en archiefmateriaal in beslag genomen die betrekking hadden op de werking van 't Scheldt. Er werd een medewerker opgepakt en vier uur in een cel geplaatst om vervolgens te worden ondervraagd. Dat is toch wel een verregaande vorm van intimidatie?

Het parket communiceerde, omdat er heel wat te doen was op sociale media en ook in de klassieke pers, middels een persbericht dat de invallen kaderden binnen een gerechtelijk onderzoek met betrekking tot aanzetten tot haat, inbreuken op de telecomwetgeving en belaging. Wat die belaging betreft, ging het meer specifiek over elektronische belaging van Open Vld-woordvoester Zelfa Madhloum. Dat gaf het parket zelf aan in dat persbericht.

Wie 'belaging' zegt, denkt al snel aan de zaak-De Pauw of -Van Ranst, waarbij nachtelijke sms'jes of hijg- of dreigtelefoons plaatsvinden. Hier ging het specifiek over welgeteld vier artikels op een website. Het is misschien niet aan ons om de balans op te maken of een waardeoordeel te maken wat wel of niet onder die categorie mag vallen. Het is op zijn minst wel opmerkelijk dat men dat onder 'belaging' gaat klasseren.

Ondertussen raakte bekend dat bij het verhoor van die medewerker werd gevraagd om de namen achter de pseudoniemen – u weet dat 't Scheldt werkt met pseudoniemen – vrij te geven en ook om hun bronnen prijs te geven achter de informatie die was vrijgekomen over onder meer Zelfa Madhloum. Verder werd de medewerker gevraagd de artikels over Zelfa Madhloum te verwijderen, wat hij uiteraard weigerde. De man werd uiteindelijk vrijgelaten, maar de computers, gsm's, documenten en archiefmateriaal bleven in handen van het gerecht. Dat zijn in beknopte termen de feiten.

Ik leg u dit voor omdat u als mediaminister niet alleen de behoeder bent van het Mediadecreet maar ook de symbolische behoeder van fundamentele rechten zoals de persvrijheid en het bronnengeheim, die trouwens verankerd zijn en onlosmakelijk deel uitmaken van onze democratie en rechtsstaat.

Minister, hoe beoordeelt u deze zaken vanuit de optiek van de persvrijheid en het bronnengeheim?

Bent u van oordeel dat voorliggende verworvenheden geschonden zijn? En zo ja, welke initiatieven neemt u om deze verworvenheden te handhaven?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, mijnheer Slootmans, de genomen acties bij 't Scheldt kaderen in een gerechtelijk onderzoek. Het gaat om een lopend gerechtelijk onderzoek waar ik uiteraard geen positie over inneem. Ik respecteer – dat spreekt voor zich – de uitspraken van de bevoegde autoriteiten en rechtbanken in dergelijke discussie.

Los van de voorliggende feiten die het voorwerp uitmaken van deze vraag om uitleg, weet u dat ik heel veel belang hecht aan een onafhankelijke journalistiek en aan een vrije pers. Daarbij speelt het bronnengeheim een fundamentele rol. Of de persvrijheid en het bronnengeheim hier aan de orde zijn, kan ik niet bevestigen.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik heb de indruk, minister, dat uw antwoorden op mijn vragen alsmaar korter en summierder worden.

U kunt geen uitspraken doen over een lopend onderzoek. Ik neem aan dat u bedoelt dat het gerecht onafhankelijk is en dat u daarin niet wilt ingrijpen. Oké, ik

had wel een beetje verwacht dat u dat zou zeggen. Maar natuurlijk, we hebben het hier over fundamentele rechten zoals persvrijheid en het bronnengeheim, we hebben het hier over een medewerker, een oud-journalist nota bene, die opgepakt werd en vier uur in een cel gestoken. Hem werd gevraagd om bronnen prijs te geven en om pseudoniemen achter artikels prijs te geven. Als u daarop zegt dat het om een lopend onderzoek gaat en dat u zich daar niet over wilt uitspreken, dan kunnen we dat toch categoriseren als schuldig verzuim.

Ik geef misschien een extreem voorbeeld. Deze week nog werd in Myanmar een Japanse journalist opgepakt en in staat van beschuldiging gesteld omdat hij fake news verspreidde. Fake news in Myanmar is gewoon de waarheid. Ook daar zeggen de overheidsinstanties en regeringsleiders dat het gerecht onafhankelijk is. President Poetin verschuilt zich daar ook achter. In het kader van de zaak-Navalny wijst hij naar het gerecht, hij heeft daar niets mee te maken.

Dat zijn extreme voorbeelden maar ze tonen wel aan dat het al te gemakkelijk is om de ogen te sluiten door te zeggen dat het om een lopend onderzoek gaat en dat het een zaak van het gerecht is. Deze kritiek komt niet alleen van ons, maar ook van Geert Noels die zich ter zake uitdrukkelijk roerde. Ik begrijp dat de man u niet helemaal onbekend is. Ik citeer: "Als dit het volledige verhaal is (...) is dit een rechtsstaat onwaardig. Hopelijk zijn nieuwe wetten rond fake news en hatespeech geen vrijgeleide om ambetante meningen te beknotten." U begrijpt dat de bekommernis niet alleen uit de koker van het Vlaams Belang komt, maar dat ze eerder breed wordt gedeeld.

Wij vragen van u een duidelijk signaal, minister. We hebben destijds allemaal onze profielfoto veranderd naar aanleiding van Charlie Hebdo. Wel, het is een extreem voorbeeld, maar de parallel is er wel degelijk. Er wordt hier aan beknutting gedaan van journalistieke vrijheid. U hebt het gedaan voor Apache en Landinvest en de privédetectives, u hebt toen gezegd dat persvrijheid fundamenteel is en te allen tijde moet worden gerespecteerd. U zei dat onafhankelijke journalistiek onmogelijk was zonder respect voor het bronnengeheim.

Het lijkt mij belangrijk dat u specifiek in het kader van deze zaak eenzelfde klaar en duidelijk signaal geeft. Dat is mijn vraag aan u: kunt u dat 'hic et nunc' geven?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Heel kort, voorzitter. Natuurlijk hechten ook wij het allergrootste belang aan persvrijheid, en dat moet zeker bewaakt worden. Maar anderzijds, dit is een gerechtelijk onderzoek, en dat noopt ons natuurlijk ook tot enige voorzichtigheid. Misschien wel nog even aanvullen dat de basis hier nog altijd federaal is. Dus ook daar zijn wij enigszins geremd in onze interventies. Wat ons betreft – maar dat zal voor u net hetzelfde zijn, collega Slootmans – mag ook die regelgeving naar de regio's komen, en dan kunnen we hier nog dieper dan vandaag op ingaan. Dank u.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Wat dat laatste betreft: dat vind ik een interessante discussie. We hebben het hier ook al gehad over het recht op antwoord. Dus op dat vlak denk ik dat we effectief de reflectie moeten voeren.

Collega Slootmans, u spreekt over een Vlaamse variant van Charlie Hebdo. Als dat het geval is dan denk ik toch, Arm Vlaanderen. Maar goed, ik ga daar niet op ingaan.

Zoals ik reeds heb aangegeven, hecht ik zeer veel belang aan de persvrijheid en de onafhankelijke journalistiek. Maar het spreekt voor zich dat daar ook een zekere verantwoordelijkheid mee gepaard gaat. Aan rechten zijn ook plichten verbonden.

Er mag van journalisten verwacht worden dat ze respect hebben voor beroeps-ethiek en een deontologische code. In dat verband is het niet aan mij om de deontologie van journalisten – of vermeende journalisten – na te gaan, maar ik wil gewoon twee feitelijke elementen meegeven.

Ten eerste, de Raad voor de Journalistiek heeft op 22 april van dit jaar nog een uitspraak gedaan omtrent de anonimiteit die 't Scheldt hanteert. Ik citeer volgende paragraaf uit hun beslissing: "Door vast te houden aan anonimiteit creëert t'Scheldt bewust verwarring om zo de normale beroepsethische verantwoordelijkheid van zich af te schuiven of eraan te ontsnappen. Dat is een flagrante schending van het principe dat een journalist of redactie werkt met open vizier en de nodige identificatiegegevens beschikbaar stelt, zoals bepaald in de Beginselen van de Code, en van artikel 8 uit het hoofdstuk Onafhankelijk informeren dat zegt dat de journalist de vrijheid van informatie, commentaar en kritiek uitoefent in verantwoordelijkheid." Dat is toch een duidelijk signaal van de Raad voor de Journalistiek, met betrekking tot 't Scheldt.

Ten tweede, ik heb natuurlijk voor deze vraag ook contact opgenomen met de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ). Op 23 april van dit jaar werden de feiten ook bij de VVJ gemeld, door een zekere Gert Van Mol, blijkbaar de beheerder van 't Scheldt, die achter de schermen actief is. De heer Van Mol vroeg ook ondersteuning aan de VVJ. Aangezien de VVJ over geen enkele informatie beschikt over de auteur of de auteurs bij 't Scheldt, of er al dan niet sprake is van beroepsjournalisten of journalisten, en de heer Van Mol het antwoord schuldig bleef op verschillende belangrijke vragen van de VVJ, was de VVJ genoodzaakt zich voorlopig te onthouden van concrete ondersteuning.

Ik geef u die twee elementen mee, om toch aan te tonen dat de vergelijkingen die u maakt met eerder geval bij een ander medium, niet pertinent is.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Wat het waardeoordeel over 't Scheldt betreft, 'Arm Vlaanderen', dat laat ik aan u over. Ik weet dat men dat over Charlie Hebdo destijds ook zei. Maar bon, wat smaken en kleuren betreft, is het niet aan ons om een oordeel te vellen.

Wat de anonimiteit betreft, wat u daar aangeeft, en wat de Raad voor de Journalistiek daarover zegt, denk ik dat het toch belangrijk is – dat is fundamenteel – dat we niet mogen vergeten wat het belang is van anonieme klokkenluiders. Het blijkt dat een aantal schrijvers van 't Scheldt – maar dat kan ook op andere fora en media zijn – vaak belangrijke maatschappelijke actoren zijn die het om beroepsredenen natuurlijk niet kunnen hebben om hun identiteit prijs te geven. Ik wil wat dat betreft ook verwijzen naar de wetgeving daarover. Op drukwerk is het inderdaad zo dat er een verantwoordelijke uitgever moet opstaan. Op digitale publicaties – en ik citeer het hier – "hoef je geen verantwoordelijke uitgever te vermelden". Dat staat letterlijk te lezen op de website van de Vlaamse overheid.

Als we terugkijken in de geschiedenis, dan zien we ook het belang van die anonieme klokkenluiders. De man die Max Havelaar en de mistoestanden in Nederlands-Indië destijds aan de kaak stelde, die heeft dat ook anoniem gedaan. Heel het Watergateschandaal vind eigenlijk zijn oorzaak bij een anonieme klokkenluider bij de FBI. Solzhenitsyn, jullie allemaal bekend, die de wantoestanden in de Goelag aanklaagde was eigenlijk ook een anonieme klokkenluider. In die context is het dus wel belangrijk dat je dat handhaaft, want die zijn belangrijk in een democratie. In die zin zijn ze zelfs fundamenteel. In die context vind ik dat het ook een belangrijke precedentswaarde heeft dat u hierin geen stelling durft in te nemen. Want er zijn toch een aantal fundamentele grondrechten, in het kader van de persvrijheid, in het kader van het bronnengeheim, die zijn geschonden.

Ik verwijs trouwens naar de Press Freedom Index, waarin je vaststelt dat België opnieuw twee plaatsen is gezakt, naar de elfde plaats. Daarmee laten we Jamaica en Costa Rica voor ons, enerzijds, en anderzijds komen we dichterbij de oranje categorie, waar landen zoals Namibië en Burkina Faso deel van uitmaken. Ik mag er toch vanuit gaan dat u als mediaminister net iets hoger mikt. Of om het met de woorden van onze minister-president te zeggen, in zijn septemberverklaring: 'Plus est en vous'. Tot daar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de taxshelter voor de gamesector – 3124 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, de taxshelter voor de audiovisuele sector, die een tijdje geleden ook werd uitgebreid naar de podiumkunsten, is een belangrijke fiscale steunmaatregel om Vlaamse producties mogelijk te maken. Tijdens de vorige legislatuur werd er een wetsvoorstel goedgekeurd om deze maatregel uit te breiden tot de gamesector. Maar de Europese Commissie maakte bezwaar, waardoor de maatregel nog niet in werking kon treden. Nu heeft onze collega, CD&V-kamerlid Steven Matheï, een nieuw wetsvoorstel uitgewerkt dat rekening houdt met die Europese opmerkingen én met de uitzonderingen die mogelijk zijn voor de culturele sector.

De Vlaamse Onafhankelijke Film & Televisie Producenten (VOFTP), de belangenbehartiger van de Vlaamse audiovisuele sector, formuleerde in De Standaard vorige week bezwaren bij dit wetsvoorstel, omdat zij vrezen dat er Belgisch taxsheltergeld naar het buitenland zou vloeien. Het was mevrouw An Jacobs die liet optekenen: "Als gamingbedrijven van over heel Europa gebruik zullen kunnen maken van de Belgische taxshelter, zal wat overschiet voor de audiovisuele sector snel afnemen. Het systeem wordt er ook fraudegevoelig door. Elke factuur voor een Belgische productie, bijvoorbeeld voor een cameraman die enkele dagen meewerkt, wordt door de overheid gecontroleerd op misbruik. Nu zou die ook alle facturen moeten controleren van pakweg een Hongaars gamingbedrijf?", aldus An Jacobs.

Wat is uw standpunt over de uitbreiding van de taxshelter voor de gamesector?

Deelt u de vrees van de VOFTP dat het nieuwe wetsvoorstel nadelige gevolgen zou hebben voor de audiovisuele sector?

Wat is uw reactie op de inhoudelijke bedenkingen van de VOFTP met betrekking tot de culturele toets?

En dan de laatste vraag: bij de huidige taxshelter voor de podiumkunstenproducties moet het Departement Cultuur, Jeugd en Media een erkenning toekennen als Europees podiumwerk. Zal er ook voor de gamesector zo'n Vlaamse erkenning voorzien worden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, mevrouw Brouwers, voor de vraag. U weet dat ik als minister van media heel veel belang hecht aan de gamingsector, omdat het een relatief kleine maar wel een sterk groeiende en zeer innovatieve sector is in Vlaanderen, waarvan ik heel veel verwacht. De taxshelter is in dat verband een federaal thema dat we van zeer nabij opvolgen.

In het kader van uw vraag heb ik ook contact opgenomen met VOFTP en de Flemish Games Association (FLEGA) die me ook hun input hebben bezorgd. FLEGA is als belangenvereniging voor de gamingsector vragende partij in dit dossier. Dat spreekt voor zich. Hoewel VOFTP de gamesector een warm hart toedraagt, vreest VOFTP de impact van deze uitbreiding op de audiovisuele industrie. Dat lijkt me trouwens ook logisch, want er zijn zeer nauwe banden tussen de audiovisuele sector en de gamingsector. Ik denk ook dat in de toekomst de kruisverbanden daartussen steeds groter zullen worden en dat ook het onderscheid tussen die verschillende sectoren mogelijk doorbroken zal worden. Ook bijvoorbeeld in onze relanceplannen gaan we proberen in te zetten op samenwerkingen. Mogelijk komen daar ook interessante samenwerkingen uit tussen de gamingsector of ondernemingen binnen de gamingsector en ondernemingen in de klassieke productie- of mediasector.

Uw eerste vraag gaat ten gronde over het standpunt. In deze snel evoluerende tijden moeten we kijken hoe we alle talent in de brede audiovisuele sector in Vlaanderen maximaal kunnen ondersteunen. Ik steun dan ook ten volle de uitbreiding van het taxshelterstelsel naar de gamesector. Ik ben zeer verheugd over dit federale initiatief. Ik ben van mening dat dit een echte boost kan geven aan de gamesector, en meer specifiek aan de game-ontwikkelaars. Naast ons VAF/Gamefonds en het actieplan Gaming zie ik de uitbreiding van de taxshelter als een belangrijk instrument om de Vlaamse gamesector verder te laten groeien.

U peilde ook naar de vrees van VOFTP rond de financiële, eventueel nadelige gevolgen. Zeker in deze bijzondere tijden ten gevolge van corona is het altijd een gerechtvaardigde zorg om grondig na te gaan of er voldoende middelen zullen zijn om alle betrokken sectoren te ondersteunen via aanvullende financiering. Als je kijkt naar de evolutie de afgelopen jaren met de uitbreiding van de taxshelter van de audiovisuele sector in de strikte zin naar de podiumkunsten, dan zie je toch dat die vrees niet noodzakelijk gerechtvaardigd is. Meer nog, wanneer we naar de investeringen per sector in de voorbije jaren kijken, is er jaarlijks een lichte daling te merken voor de audiovisuele sector. Maar, er kan niet gesteld worden dat deze investeringen naar de podiumkunsten zijn gevloeid en dat dat de reden is. Er zijn wel degelijk extra investeringen aangetrokken sinds de invoering van de taxshelter voor podiumkunsten in 2017. Voor gaming kunnen we dit ook veronderstellen. Ik kan me zelfs inbeelden dat daar een positieve nieuwe dynamiek kan ontstaan die een win-win-situatie is voor alle sectoren. Ik heb daar ook cijfers over. Als u wilt, kan ik die laten toevoegen aan het verslag. Uit die cijfers blijkt duidelijk dat dat niet zomaar een zero-sum game is geweest en dat de inkomsten voor de audiovisuele sector niet weggevloeid zijn richting podiumsector en -kunsten. Ik veronderstel dat dat ook niet het geval zal zijn voor de gamingsector. Als de taxshelter gaming effectief van start gaat, zal ik uiteraard het gedrag van de investeerders nauwgezet opvolgen, in samenspraak met collega Jambon en onze federale collega Van Peteghem.

U had ook een vraag over de culturele toets. In het voorstel blijft een culturele toets behouden. Die bepaalt dat minstens 50 procent van de salariskosten op het nationale grondgebied gemaakt moet worden. De lonen vertegenwoordigen een zeer groot deel van de kosten voor de ontwikkeling van een videogame, zodat bijna de helft van de totale uitgaven sowieso in België zal moeten gebeuren. VOFTP maakt melding van een vrees die ze hebben voor mogelijke misbruiken en stelt zich de vraag hoe de Europese facturen gecontroleerd zullen worden. De fiscale controle gebeurt door de FOD Financiën. Mijn federale collega bevoegd voor Financiën, Vincent Van Peteghem volgt dat op. Ik ben natuurlijk slecht geplaatst om uit te leggen hoe de fiscale administratie dat opvolgt.

Ik wil er wel op wijzen dat het vandaag zo voorzien is dat de uitbreiding van de taxshelter in werking kan treden na de goedkeuring door de Europese Commissie én na de ondertekening van een samenwerkingsakkoord tussen de verschillende betrokken overheden, dus ook met ons als bevoegde overheid binnen de Vlaamse overheid.

Net zoals bij de podiumkunsten en de audiovisuele sector dient een productievenootschap in eerste instantie als dusdanig erkend te worden door de cel Tax Shelter van de FOD Financiën. De erkenning op het niveau van het werk – de videogame in dit geval – gebeurt door de bevoegde gemeenschap. Dit zijn natuurlijk elementen die in het samenwerkingsakkoord geconcretiseerd zullen worden. Naar mijn mening dient de culturele toets en de toepassing ervan duidelijk omschreven te worden in dit akkoord, zodat alle betrokken gemeenschappen deze toets uniform kunnen gebruiken en doen naleven.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. U hebt natuurlijk onze volledige steun. U hebt heel duidelijk gezegd dat u ten volle de aanvraag van de gamesector steunt om ook onder het taxshelterregime te kunnen vallen. Wij steunen dat hier ook al langer. Het was dan ook spijtig dat het vorige wetsvoorstel kaduuk bleek te zijn. Laten we hopen dat het nu wel lukt.

Wat u daar stelt, is interessant. Steven Matheï zegt ook dat er heel wat Belgische investeerders zijn die specifiek wachten op een taxsheltersysteem specifiek voor gaming, die niet in audiovisuele producties willen investeren en wel in gaming, en dat het dus niet om concurrentie gaat. U hebt dat voor een stukje ook bewezen door te zeggen dat wat er eventueel minder was voor de audiovisuele sector, niet automatisch allemaal naar de podiumkunsten gevloeid is. U zei dat u daar cijfers over hebt en die gaat overmaken. Ik denk dat het interessant is dat die cijfers ook deel kunnen uitmaken van het debat in de Kamer.

Als er zo'n samenwerkingsakkoord komt, is het ook belangrijk om de bezorgdheden die er desgevallend nog zijn rond die culturele toets, dan ook mee te nemen om VOFTP toch gerust te stellen.

Ik heb niet meteen verdere vragen. We moeten een beetje kijken wat er federaal verder gebeurt. Ik hoop dat de collega's de gamingsector ook verder willen steunen. Ik hoop dat er voor het hele taxshelterverhaal dat in de Kamer van volksvertegenwoordigers besproken wordt, ook steun komt van de collega's die het daar mee voor het zeggen hebben, en ook vanuit de oppositie. Ik hoop dat dat soort wetsvoorstellen op een zekere unanimiteit zou kunnen rekenen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel voor de vraag, collega Brouwers, want het is een belangrijk thema. De taxshelter is al een heel succesvol federaal instrument gebleken voor films, voor onze audiovisuele productie, en zelfs voor theater en muziek.

Dat de gamesector daar aanspraak op zou kunnen maken, daar staat ook onze fractie volmondig achter, dat weten jullie. En ook VOFTP, want de bezorgdheden die VOFTP nu heeft meegegeven, zijn er niet vanuit de gedachte: 'Wij willen absoluut dat de gamesector wordt uitgesloten, want anders gaan wij minder krijgen.' Dat is niet de beweegreden van VOFTP, denk ik. Er ligt wel een terechte bekommernis in het feit dat de lokale bestedingsverplichting geschrapt zal worden. Voor games zouden namelijk niet alleen de uitgaven in België, maar in heel Europa Vlaams belastinggeld – we moeten toch zeggen dat het dat is – zouden kunnen komen rapen. Er zijn er momenteel al heel veel aan het kijken. De game-industrie is toch een van de belangrijkste wordende takken binnen de cultuurindustrie en is wereldwijd een zeer belangrijke industrie aan het worden. Dan zou je een drooglegging krijgen voor film, voor televisie, voor theater en komt het misschien zelfs niet ten goede aan de hele gamingsector.

Dan zou je een drooglegging krijgen voor film, voor televisie, voor theater en komt het misschien zelfs niet ten goede aan de hele gamingsector.

Minister, ik denk dat u het absoluut moet opnemen met uw federale collega. U hebt daar twee oplossingen. We kunnen de gaming via andere manieren van ondersteuning dan de taxshelter helpen, maar ik vind dat de taxshelter wel een goed instrument zou zijn. Maar dan moeten we de taxshelter robuuster maken om hem duurzaam te houden. Een heel concreet probleem is bijvoorbeeld al dat – en dat zal mijn concrete vraag zijn – je momenteel voor audiovisuele producties maximaal 37 procent van het productiebudget buiten België, dus binnen de Europese Unie, kunt uitgeven. In het voorstel dat voorligt zit er voor games geen begrenzing op. Je kunt dus 100 procent fiscale steun genieten wanneer het productiebudget voor 100 procent buiten België wordt uitgegeven. Dat lijkt me toch al een eerste belangrijk punt.

Een tweede probleem is dat het totale bedrag dat je als producent aan financiering kunt ophalen, nu begrensd is op 2,5 per game. Maar dat is geen oplossing, in die zin dat dan effectief voor dat ene game alles opnieuw naar het buitenland zou kunnen gaan.

Minister, wees gerust, ik doe ook het nodige werk naar onze vertegenwoordigers in de Federale Regering om dit op te nemen, want ik denk dat de doelstelling moet zijn om onze taxshelter als succesrijk systeem te houden. Het is heel technisch, sorry, maar het is wel heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik denk dat ook onze fractie zich altijd uitgesproken heeft voor de taxshelter op games. Het is inderdaad jammer dat het wetsvoorstel dat in de vorige legislatuur goedgekeurd is, niet de toets van de Europese aanmeldingscommissie heeft doorstaan. Ik begrijp dat we op zoek gaan naar oplossingen, want de taxshelter is inderdaad belangrijk, ook voor de gamesector.

Ik heb dezelfde bezorgdheid als mevrouw Segers zoals ze die net geuit heeft, dat we eigenlijk eerder een boost zullen geven aan buitenlandse producenten terwijl de doelstelling net is om een belastingvoordeel te geven zodat onze Vlaamse gamesector en audiovisuele sector kunnen doorgroeien en bloeien. Dat is eigenlijk ook het actieplan. We zullen sowieso het debat in de Kamer moeten afwachten en zien welke nieuwe regelgeving daar nu uit komt.

Ik begrijp ook VOFTP, die dan wel niet zeggen dat dat er niet mag komen voor de gamesector, maar eigenlijk ook die zaken uiten die echt bekeken moeten worden.

Ik ben ook wel benieuwd naar de cijfers die u zult meegeven. We zeggen dat immers, zowel in de vorige legislatuur als nu, ook altijd: we moeten het systeem van de taxshelter, die we uitbreiden naar podiumkunsten en straks naar gaming – er zijn nog sectoren die de vraag hebben om onder de taxshelter te vallen –, goed monitoren. Misbruiken moeten sowieso weggewerkt worden. Maar we moeten ook kijken in welke mate de investeringen die komen via bedrijven die taxshelteren, invloed hebben. Is dat extra belastinggeld dat we daarmee binnenkrijgen als duw in de rug en als zuurstof voor die verschillende sectoren? Of is het totaalbedrag van het aantal bedrijven die taxshelteren op een bepaald moment bereikt? Natuurlijk kunnen we dat nu heel moeilijk monitoren omdat de coronacrisis uiteraard ook zijn invloed gehad zal hebben. Maar het zou toch belangrijk zijn om dat eens goed te bekijken en te analyseren.

Los daarvan heb ik nog een bijkomende vraag in verband met het Actieplan Gaming. Ik zag dat daar ook breder een evaluatie gebeurt en dat daarvoor een onderzoek gebeurt bij de VUB en de Universiteit Antwerpen. Dat zou in april opgeleverd

worden. Ik weet niet of dat ondertussen gebeurd is en of u ons al de grote lijnen van dat onderzoek kunt meegeven.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel voor de bijkomende vragen en opmerkingen, collega's.

Vooreerst heeft mevrouw Segers een aantal opmerkingen gemaakt die ook betrekking hebben op het federale wetsvoorstel. Ik denk dat het niet de bedoeling is om hier in detail dat voorstel te bespreken, maar ik zou misschien toch wel twee zaken willen aangeven die ook gelinkt zijn aan onze bevoegdheid vanuit Media. Ten eerste kunnen vanuit het federale niveau geen culturele toetsen ingeschreven worden in de wet. De federale overheid is daarvoor niet bevoegd. Dat komt toe aan de gemeenschappen, aan ons, vanuit de Mediabevoegdheid. Het is dan ook aan ons om, wanneer het voorstel is goedgekeurd, het uit te werken en aan te wenden voor de voorafgaandelijke erkenning van een in aanmerking komend werk. Zoals ik het nu zie is het de bedoeling om op dat vlak ook een samenwerkingsakkoord op te maken. Zodra het wetsvoorstel is goedgekeurd, kunnen we dat ook concreet maken samen met de twee andere gemeenschappen en de federale overheid.

Het tweede punt gaat over de territoriale toepassing. Het is zo dat de Europese Unie niet akkoord gaat met een overname van de geldende bepalingen voor de audiovisuele sector en de podiumkunsten richting gaming. Europa is van mening dat de uitzonderingen voor de audiovisuele sector en de podiumkunsten niet texto overgezet kunnen worden. Ze hebben daar goede redenen voor op basis van het Europees recht. Om hieraan tegemoet te komen dient de territoriale beperking uit de wet gehaald te worden, enkel voor videogames, door verwijzingen naar de uitgaven op Belgisch grondgebied te veranderen naar uitgaven in de Europese Economische Ruimte.

Over de studie rond gaming kan ik nog geen duidelijkheid geven, collega Coudyser. Ik heb nog geen kennis kunnen nemen van de conclusies. Zodra die bekend zijn, kunnen we het daar uiteraard ook in de commissie over hebben. Het klopt dat het vervolg van het Actieplan Gaming een heel belangrijk punt is. De taxshelter wordt natuurlijk federaal bepaald, met een samenwerkingsakkoord met ons. Het Actieplan Gaming is iets dat effectief volledig tot onze bevoegdheid behoort. We gaan dus zeker nog de kans hebben om daar grondig op in te gaan.

Verschillende collega's hebben gepeild naar die cijfers over de taxshelter. Ik stel voor dat ik misschien de gedetailleerde tabellen onmiddellijk na de commissievergadering ter beschikking stel. Die taxshelter is ingevoerd in 2017, en ik maak even abstractie van het coronajaar 2020 omdat dat een serieuze terugval is voor de twee sectoren. Maar in de grootteorde zien we dat er vanaf 2017 tot in 2019 een constante stijging geweest is van de inkomsten van 37 miljoen euro – ik rond af – in 2017 naar 48 miljoen euro in 2019. Het Vlaamse aandeel daarin was in het begin ongeveer 28 miljoen euro en tegen het einde, 2019 dus, ongeveer 34 miljoen euro. Het gaat dus vooruit.

De vraag is dan wat de impact geweest is op de audiovisuele sector. Daar zie je dat men in 2016 zat aan 162 miljoen euro, dat dat in 2017 en 2018 is gedaald naar respectievelijk 159 miljoen euro en 143 miljoen euro en dat het dan opnieuw is gestegen in 2019 naar 147 miljoen euro op Belgisch niveau. Het is in elk geval geen constante daling, het is vrij onregelmatig, met een stijging in 2019. Als je dan kijkt naar het aandeel van de Vlaamse Gemeenschap, starten we in 2016, net vóór de invoering voor de podiumkunsten, op 63 miljoen euro. Dat stijgt vervolgens in 2017 naar 64,5 miljoen euro – dat is toch wel opmerkelijk. Dus op het moment van de invoering stijgt het. Ook het jaar nadien, in 2018, stijgt het naar 66 miljoen euro. En er is een terugval in 2019 naar ruim 58 miljoen euro.

Dus ook daar zie je dat je niet kunt afleiden uit die systematiek, uit die cijfers, dat de inkomsten wegvloeien van de ene naar de andere sector. Op die basis maak ik me sterk dat dat ook voor de gamesector het geval kan zijn en dat er een positieve dynamiek kan ontstaan die versterkend is voor de drie respectievelijke sectoren. Misschien zullen investeerders daardoor het belang ervan nog meer inzien en leren ze die methodiek nog beter kennen. Daardoor kunnen er nog extra investeringen komen. Dat kan het geval zijn, ook dankzij het feit dat we in de economische relance via het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) in zowel de audiovisuele als de gamesector heel fors extra zullen investeren. Dus de private investeringen zullen ondersteund worden, niet alleen door een federale taxshelter, maar ook door extra investeringen via het VAF.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik dank de minister voor zijn bijkomend antwoord. Het is inderdaad zo dat we in deze commissie het wetsvoorstel niet ten gronde moeten bespreken. Vanuit Europa zijn er opmerkingen gekomen dat we niet aan staatssteun mogen doen en een aantal zaken anders moeten formuleren. Er zal wel vereist worden dat 50 procent van de medewerkers, dat was het voorstel van Steven Matheï, Belg moet of een link moet hebben met dit land en dat dat criterium expliciet van toepassing moet zijn op een aantal essentiële rollen binnen zo'n gameproductie, zoals de art director, de producer, de leidinggevende game designer. Ik denk dat er voldoende waarborgen zijn dat de Vlaamse gamesector daarvan zou kunnen genieten.

Collega Coudyser, ik wil uw idee om een evaluatie te brengen van het Actieplan Gaming zeker steunen. We kunnen de onderzoekers in een kleine hoorzitting uitnodigen. We kunnen dat later bespreken. Het kan nuttig zijn om daar op die manier verder mee aan de slag te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uitbreiding van Streamz met HBO Max
– 3195 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Er waren vorige week heel veel ontwikkelingen waarvan ik dacht dat het goed was om ze in deze commissie te bespreken. Een daarvan was de aankondiging dat de samenwerking van het streamingplatform Streamz zou worden uitgebreid met HBO Max, de Amerikaanse televisiezender. Vanaf maandag 10 mei 2021 zullen nieuwe titels van HBO Max aangeboden worden aan de abonnees. Via Streamz en Telenet Play hebben al veel Vlamingen toegang tot exclusieve Amerikaanse topseries, zoals Game of Thrones, maar nu wordt dat aanbod dus uitgebreid. Er is daarover heel veel gejuich in de media en ook in mijn eigen huis, moet ik zeggen. Los van het enthousiasme van de gebruikers ben ik beginnen na te denken en heb ik daar toch wel een aantal vragen over.

Door de intensere samenwerking tussen HBO Max en Streamz positioneert HBO Max zich meer en meer op de Vlaamse markt, waardoor het mediabedrijf in rechtstreekse concurrentie gaat met zijn internationale streamingconcurrenten, zoals Disney+ en Netflix. Maar doordat HBO Max onrechtstreeks zijn content aan de Vlaamse kijker aanbiedt, ontsnapt het bedrijf wel aan de investeringsverplichting die we sinds 2019 ook opleggen aan niet-lineaire omroeporganisaties, zoals Netflix en Disney+. Ik wil echt wel mee nadenken over hoe we daarmee moeten omgaan.

Ik heb daarover de volgende vragen, minister. Weet u hoeveel de uitbreiding van Streamz met HBO Max heeft gekost aan Telenet en DPG Media? Hoe staat u tegenover de uitbreiding van het aanbod op Streamz met dat aanbod van HBO Max? Welke impact denkt u dat dit zal hebben op ons medialandschap?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, mevrouw Segers, voor deze vraag. Ik merk dat u een enorme interesse hebt voor de activiteiten van Telenet, waarvoor ik u zeer dankbaar ben. Telenet is een mooi Vlaams bedrijf, met een deels Amerikaans aandeelhouderschap. Mijn twee favoriete landen, Vlaanderen en de Verenigde Staten, zijn hier dus vertegenwoordigd.

U zult wel begrijpen dat ik geen zicht heb op de kostprijs van deze transactie. Dat lijkt me vrij logisch. Dit gaat om een commerciële deal, die Streamz natuurlijk niet met mij hoeft te delen. Ik kan u daar dus geen informatie over geven.

Wat mijn appreciatie hiervan betreft: ik heb in het verleden in deze commissie Media al verschillende keren aangegeven dat ik Streamz een mooi en sterk voorbeeld vind van samenwerking tussen Vlaamse spelers om samen de concurrentie met de internationale spelers aan te gaan. Het maakt ook deel uit van het regeerakkoord en van de beleidsnota Media, dat we positief staan tegenover zo'n Vlaamse niet-lineaire speler. De VRT heeft ook haar samenwerking daarmee bevestigd.

Streamz heeft steeds de bedoeling gehad aan Vlaamse kijkers een combinatie van internationale en lokale content te bieden. Als Streamz van mening is dat deze deal belangrijk is om een plaats te veroveren tussen alle internationale spelers, dan ben ik verheugd dat Streamz hierin geslaagd is.

Dat Streamz internationale content aanbiedt, is net goed om mensen over de streep te trekken om zich te abonneren op het platform. Dat zal dus ook ten goede komen aan het bereik en het tonen van onze lokale, Vlaamse content.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, ik denk dat het ondertussen al anderhalf jaar, of misschien bijna twee jaar, geleden is dat we begonnen te spreken over de 'Vlaamse Netflix', die we zagen als oplossing voor de toenemende impact van de internationale streamingdiensten op onze markt en op de kijkers, inzake het concurrentievermogen van onze zenders, inzake advertenties enzoverder. Die Vlaamse Netflix is dan Streamz geworden. Ik denk dat iedereen daar vrij positief over was. Ik heb ook altijd gezegd dat erop toegekeken moet worden of er echt een antwoord geboden wordt.

Maar de vraag is natuurlijk de volgende. We hebben Streamz eigenlijk vooral gezien als antwoord voor het vrijstellen van onze Vlaamse audiovisuele sector en onze Vlaamse cultuur. Door het aanbieden van HBO Max via Streamz, maken we enerzijds heel veel Vlaamse kijkers wel tevreden en enthousiast, maar anderzijds permitteert dit HBO Max wel om zich veel duidelijker te positioneren op onze Vlaamse markt, zonder zich hier echt als streamingdienst te vestigen waardoor ze onder de investeringsverplichting zouden vallen. Ze ontsnappen via dat 'achterpoortje' dus aan die investeringsverplichting. Alle middelen die nu geïnvesteerd worden in de deal met HBO Max, gaan onvermijdelijk wel ten koste van de investeringen van Streamz en van alle participanten in Streamz in Vlaamse content.

Ik zie dus eigenlijk twee problemen, waarop u me nu niet echt geantwoord hebt en waarop ik echt wel wil attenderen. Ook al reageren de meeste mensen zeer positief op dat aanbod van HBO Max, toch zie ik twee problemen. Ten eerste: HBO Max ontsnapt aan de investeringsverplichting. Ten tweede: de deal van Streamz

met HBO Max, het geld dat daarin gepompt wordt, gaat ten koste van investeringen in Vlaamse producties.

Ik herhaal dus mijn oproep, minister: bekijk dat en laat ons dat met zijn allen goed monitoren, om te zien dat we finaal nog ons doel bereiken, namelijk een Vlaamse Netflix.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het getuigt natuurlijk ook wel van het succes van Streamz dat HBO Max daar blijkbaar mee wil samenwerken. Ik denk dat dat op zich al een geruststellende conclusie is: dat Streamz het blijkbaar goed doet.

Collega Segers, ik begrijp uw bezorgdheid, maar u kunt dit misschien ook door een andere bril bekijken – ik zal eens advocaat van de duivel spelen. 'Ontsnappen' ze aan die verplichting? Dat weten we eigenlijk niet. Als ze onder de 500.000 euro omzet blijven, dan vallen ze niet eens onder die verplichting. Dus, wie weet, als ze zelf zelfstandig op de markt zouden komen, of ze wel aan die lat geraken.

Een tweede zaak wil ik ook door een andere bril bekijken. Op die manier zijn er natuurlijk wel extra inkomsten voor Streamz. We verwachten toch dat ze hierdoor meer kijkers en dus ook meer inkomsten zullen hebben. Dan verwachten we toch wel – en is er ook een afspraak met Streamz – dat het die inkomsten ook gebruikt voor investeringen in eigen audiovisuele producties. Dus in die zin is het misschien onrechtstreeks toch een versterking van de audiovisuele sector bij ons. Ik zeg het: ik speel een beetje advocaat van de duivel en bekijk het vanuit een andere invalshoek.

Ik ga zeker akkoord met u dat we dat moeten monitoren, dat we moeten bekijken hoe dat loopt. Mocht het echt zo zijn, zoals u zegt, dat ze hier een achterpoort gevonden hebben, dan moeten we die misschien wel sluiten. Maar ik weet niet of nu het moment daarvoor is. Ik denk dat er misschien onrechtstreeks toch een bijdrage is aan de sector, zoals ik zonet zei.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik deel een aantal van de hier genoemde bezorgdheden. Uit de tussenkomsten van mevrouw Segers en de heer Vandaele blijkt dat er toch nog veel onduidelijkheid is en dat niet alles transparant is. Dat is wel het minste wat gezegd kan worden.

Ik begrijp dat u geen getallen kunt plakken over wat het nu precies gekost heeft. Maar wat de investeringen en de eventuele return betreft, zou het misschien wel goed zijn als daar enige transparantie over zou kunnen komen.

Los daarvan vind ik dit zeker geen slechte zaak. Voor de kijker zal het interessant zijn. Ik denk dat dat enthousiasme door vele mensen gedeeld wordt. Maar anderzijds is het inderdaad wel zo dat Streamz moet focussen op die Vlaamse content, op die producties maar ook op het in de vitrine zetten van die Vlaamse content. Minister, we hebben het al gehad over de zichtbaarheid en de vindbaarheid. Dat zijn toch zaken waarbij er garanties zouden moeten zijn dat die focus blijft liggen op die Vlaamse content. Weet u of Streamz hierover garanties gekregen heeft? Werden daarover afspraken gemaakt? Het mag namelijk ook geen 'overname' worden op het vlak van vindbaarheid en zichtbaarheid door de HBO Max-producties.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik wil eerst ingaan op dat laatste punt. Het zijn natuurlijk twee private partijen – zowel HBO Max als Streamz – die commerciële akkoorden afsluiten. Er wordt verwezen naar de transparantie daarvan. Ik voel me slecht geplaatst om daar veel over te zeggen, omdat het gaat om commerciële deals, die vaak ook clausules bevatten over vertrouwelijkheid: non-disclosure

agreements. Het is aan die private spelers om dat al dan niet zo te bedingen. Ik denk dat ik, als minister van Media, slecht geplaatst ben om van hen dan transparantie te eisen. Het is aan hen om te bepalen welke informatie ze hierover al dan niet willen vrijgeven. Als dit behoort tot de vertrouwelijkheid van hun deals, dan ga ik daar in elk geval niet in tussenkomen.

We hebben het hier vaak over de sterkte van ons medialandschap. Die sterkte is voor een groot deel te danken aan sterke commerciële en private spelers. We moeten hen daar ook in respecteren en niet willen tussenkomen in de – zeer normale – commerciële afspraken die daarbij gemaakt worden. Als u dat zou willen doen, dan vrees ik dat er hier niet veel buitenlandse en binnenlandse firma's nog zouden willen investeren.

Dan kom ik tot het tweede punt. Het gaat hier in eerste instantie over een keuze van HBO Max, dat dan natuurlijk afspraken maakt met Streamz. Of HBO Max al dan niet zelf aanwezig wil zijn, behoort tot hun strategie. Dat studio's inhoud en content aanleveren via platformen van anderen, is in elk geval geen nieuwigheid. Streamz brengt bijvoorbeeld, naast die van HBO Max, ook films en series van andere studio's, waarvan sommigen ook een eigen platform hebben. Denk bijvoorbeeld aan Lumière of Universal, die in sommige landen eigen diensten hebben. Ook HBO Max heeft al vele jaren een rechtstreeks platform in andere landen onder de naam HBO GO.

Ik vind het een beetje een merkwaardige discussie, of vind in elk geval toch dat collega Segers en collega Meuleman een zeer kritische houding aannemen. Ik wil, net zoals collega Vandaele, even advocaat van de duivel spelen. Stel u voor dat HBO Max had beslist om in Vlaanderen een zeer offensieve strategie te hanteren via een nieuw, eigen HBO GO-platform. Collega Segers, dan zou u mij waarschijnlijk de vraag gesteld hebben of dit niet problematisch is voor de leefbaarheid van Streamz, omdat Streamz aanvankelijk kon rekenen op het aanbod van HBO Max, wat dan vandaag niet meer zou kunnen. Ik denk dat dat misschien een zeer pertinente vraag geweest zou zijn. Vandaag zitten we in de omgekeerde situatie, door de keuzes van HBO Max en Streamz. Ik denk niet dat we hier moeten vervallen in Vlaams-masochisme en weer zeggen dat het allemaal niet goed en op niets trekt. Ik denk dat twee commerciële partners een keuze gemaakt hebben, wat volgens mij een zeer goede zaak kan zijn voor ons audiovisuele landschap en voor ons audiovisueel aanbod, en ook voor Vlaamse content.

Ik wil nog iets zeggen over die investeringsverplichting, die uiteraard op Streamz rust. Het is niet zo dat HBO Max die hier kan 'ontduiken'. Ze kiezen ervoor om, wat zeer legitiem is en wat volgens mij zeer positief kan zijn, te werken met Streamz. De investeringsverplichting is uiteraard onverkort van toepassing op Streamz. Ik herinner er u ook aan dat we de investeringsverplichting binnenkort zullen actualiseren en dat we ook op dat vlak zeker rekening zullen houden met die streaming-platformen. De stelling dat investering in content van HBO Max ten koste gaat van lokale content, is natuurlijk voor rekening van diegenen die dat hier gezegd hebben. Ik kan alleen maar vaststellen dat Streamz wel degelijk investeert in lokale content. Het is in elk geval mijn hoop als minister van Media dat al die evoluties, samen met de investeringen vanuit de overheid, in het bijzonder via het Vlaams Audiovisueel Fonds, zullen bijdragen tot de versterking van de Vlaamse producties en ervoor zorgen dat die sterke Vlaamse content aanwezig blijft en toegankelijk blijft voor de Vlaamse kijkers.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Er werd veel gezegd. Ik zal proberen er snel op te reageren. Minister, u zegt dat het hier gaat over een overeenkomst tussen twee private partijen. Dat klopt. Ik heb daar dus geen zicht op. Maar een van die twee private partijen, namelijk Streamz, heeft toch een binding met het Vlaams medialandschap,

en alle twee samen hebben ze ook een impact op ons Vlaams medialandschap. Die binding van Streamz is er natuurlijk door de binding met de VRT. In de beheersovereenkomst met de VRT hebben we bepaald dat de omroep moet investeren in Streamz. Er is dus wel degelijk een binding met uw beleidsveld. Dat zomaar wegzetten als een private deal, is iets te gemakkelijk, denk ik.

Verder zegt u dat ik u ook een kritische vraag zou hebben gesteld als HBO Max zich hier zelf zou vestigen. Dat is niet waar. Ik heb ook nooit een vraag gesteld over hoe bedreigend de komst van Disney+ of van Netflix zou zijn, totaal niet. Ze zijn hier trouwens alle twee in ons huis aanwezig, evenals Streamz.

Maar nu ten gronde: collega Vandaele, u zegt ook dat dit eigenlijk geld zal opbrengen. Neen, natuurlijk kost die deal tussen Streamz, Telenet en Medialaan ook geld, zij betalen HBO Max ook een stuk. Dus mijn vrees is dat die kost ten koste zal gaan de investeringen in Vlaamse content. Dat mag niet gebeuren. Ik wil ik dat we dat absoluut blijven monitoren.

Ten tweede zie ik eigenlijk wel dat HBO Max hiermee de facto voor een stuk een streamingdienst wordt die in rechtstreekse concurrentie gaat met zijn internationale concurrenten zoals Netflix en Disney+, die zich met succes op onze Vlaamse markt hebben gepositioneerd. Zij zullen wel, indien de ondergrens gehaald wordt natuurlijk, verplicht worden om te investeren in Vlaamse reeksen. Via de omweg van Streamz zal HBO Max ontsnappen aan die investeringsverplichtingen. En dan ontstaat volgens mij het gevaar dat de Vlaamse content twee keer de dupe zou kunnen worden van deze overeenkomst. Wij hebben ons allemaal achter Streamz gezet als redder van de Vlaamse content. Mijn oproep is dus: we moeten dit van zeer nabij opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het advies van de Vlaamse adviesraad handicap NOOZO over de toegankelijkheid van audiovisuele media – 3196 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): De Vlaamse adviesraad handicap, NOOZO (Niets Over Ons Zonder Ons), publiceerde op 26 april een advies over de toegankelijkheid van audiovisuele media, nu de nieuwe Europese richtlijnen een impact hebben op de toegankelijkheid van de media. Zo verplicht de onlangs goedgekeurde richtlijn audiovisuele mediadiensten lidstaten om ervoor te zorgen dat omroeporganisaties blijvend werken aan toegankelijke uitzendingen. Daarnaast legt de Europese toegankelijkheidsrichtlijn een minimaal te behalen toegankelijkheidsstandaard vast voor een aantal producten en diensten. Daarbij gaat het over de toegankelijkheid van toestellen, apps en elektronische programmagidsen.

Ondertussen werden de richtlijnen van de Audiovisual Media Services Directive (AVMSD) omgezet naar nationale wetgeving, onlangs ook in Vlaanderen. NOOZO ziet daarbij echter nog enkele gemiste kansen. Zo is NOOZO van oordeel dat er een nieuw plan nodig is om de toegankelijkheid van audiovisuele media blijvend te verbeteren, want het bestaande plan zorgde destijds voor vooruitgang, maar heeft nu zijn limieten bereikt. Ten tweede wil NOOZO dat er een procedure wordt vastgelegd om toegankelijke crisiscommunicatie te garanderen – een heel belangrijk aandachtspunt. De organisatie formuleert nog andere aanbevelingen, zoals de uitbouw van een meldpunt rond mediatoegankelijkheid, de nood aan een stappenplan met

kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen om de toegankelijkheid te verbeteren en controle op de mediadiensten inzake de inspanningen voor toegankelijkheid.

Dat zijn allemaal heel interessante zaken. Daarom leg ik u graag de volgende vragen voor, minister, om hierover van gedachten te wisselen.

U hebt ongetwijfeld kennis genomen van het advies van NOOZO. Wat zijn uw conclusies hierover? Hoe staat u tegenover de aanbevelingen?

Op welke manier zult u werken aan het verbeteren van de toegankelijkheid van de audiovisuele media?

Ten slotte heb ik nog een specifieke vraag. Bent u bereid om te bekijken hoe we een procedure kunnen vastleggen om toegankelijke crisiscommunicatie te blijven garanderen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega Segers, voor deze bijzonder belangrijke vraag. U weet, denk ik, dat ik heel veel belang hecht aan de problematiek van personen met een beperking, in het bijzonder in mijn eigen beleidsdomein. Ik heb deze week nog een zeer boeiend gesprek gehad met de mensen van GRIP vzw (Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap). We hebben het onder meer gehad over de VRT-beheersovereenkomst, waarin we samen met het personeel van de VRT bijzonder ambitieuze doelstellingen hebben ingeschreven op het vlak van scherm aanwezigheid, maar ook breder: hoe we in het mediabeleid de positie van personen met een beperking kunnen versterken.

Ik heb het advies van NOOZO hierover eind vorige maand ontvangen. Het gaat om een advies dat heel recent opgemaakt is. Ik ben blij dat dit ook zo snel onder de aandacht van deze commissie wordt gebracht, want het gaat effectief om een belangrijke problematiek. Als overheid hebben we de cruciale verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat alle burgers gelijke kansen hebben om volwaardig en evenredig te participeren aan onze samenleving. Naar aanleiding van verschillende internationale, Europese en grondwettelijke evoluties wordt ook in Vlaanderen de toegankelijkheid van de audiovisuele media opnieuw onder de loep genomen en geoptimaliseerd – zeer terecht.

Ik ervaar de aanbevelingen van NOOZO, die we natuurlijk nog verder zullen bestuderen, als bijzonder nuttige informatie bij het omzetten van de Toegankelijkheidsrichtlijn en bij het verder uitwerken van het toegankelijkheidsbeleid voor de audiovisuele media. De stem van de ervaringsdeskundigen is daarin absoluut belangrijk en een grote meerwaarde. Ik zal deze aanbevelingen natuurlijk verder bestuderen en bekijken op welke manier hieraan kan worden tegemoetgekomen.

Een eerste stap in het verder verbeteren van de toegankelijkheid van de inhoud van audiovisuele media voor personen met een beperking in Vlaanderen is al gezet, namelijk – en dat hebben we samen heel uitvoerig besproken en werd ook quasi kamerbreed goedgekeurd – de omzetting van de richtlijn audiovisuele mediadiensten in artikel 151 van het Mediadecreet.

Het nieuwe artikel 151 bepaalt dat Vlaamse televisieomroeporganisaties – de VRT maar ook de private omroeporganisaties – hun programma's voortdurend en in toenemende mate toegankelijk moeten maken voor personen met een handicap, en dat met evenredige maatregelen. Ik vind dat een zeer goed principe. Voor personen met een visuele of auditieve handicap moet deze toegankelijkheid gerealiseerd worden door ondertiteling, audiobeschrijving, gebarentaal en auditieve ondertiteling. Nieuw is dat die televisieomroeporganisaties jaarlijks aan de Vlaamse

Regulator voor de Media (VRM) moeten rapporteren over de toegankelijkheid en over eventuele actiepunten die ze daarbij vooropstellen.

Nieuw is ook dat de VRM een online contactpunt zal oprichten en opvolgen om informatie te verstrekken en klachten te ontvangen met betrekking tot toegankelijkheid. Het spreekt voor zich dat dit contactpunt gemakkelijk toegankelijk moet zijn voor personen met een handicap.

Ten slotte werd aan artikel 151 van het Mediadecreet toegevoegd dat televisieomroeporganisaties, voor zover dat redelijkerwijze mogelijk is, ook noodinformatie moeten uitzenden op een wijze die toegankelijk is voor personen met een beperking, met inbegrip van mededelingen en aankondigingen bij natuurrampen.

Daarmee is het werk natuurlijk nog niet afgerond. Artikel 151 is een belangrijke stap, maar zeker nog niet voldoende. Het is de start van een verder proces. Wat verder nog op de agenda staat, is bijvoorbeeld een actualisatie van het uitvoeringsbesluit toegankelijkheid dat een tijdspad en quota bevat voor het toegankelijk maken van omroepprogramma's en dat het verstrekken van subsidies regelt. Dat besluit trad in werking in 2012 en loopt nog tot eind 2022. NOOZO geeft in haar aanbevelingen ook een concreet voorstel met nieuwe kwantitatieve doelstellingen mee. We zullen dat zeker bekijken bij de verdere uitwerking van het nieuwe actieplan.

De omzetting van de Toegankelijkheidsrichtlijn is momenteel in volle voorbereiding. In het kader van de opvolging van deze werkzaamheden werd een interfederale ambtelijke werkgroep opgericht. De Toegankelijkheidsrichtlijn is immers een zogenaamd 'horizontaal instrument' dat dus van toepassing is op een brede waaier van producten en diensten.

In het kader van die voorbereidende werkzaamheden zal ik ook nog een aantal informatieve gesprekken voeren met de betrokken stakeholders en experts. Ten slotte zal in de schoot van de interfederale werkgroep ook over de omzetting afgestemd worden met de federale overheid, die onder meer bevoegd is voor de consumentenbescherming, zoals u weet.

Ik heb er al naar verwezen in het begin van mijn antwoord: ook in de beheersovereenkomst met de VRT heeft toegankelijkheid een belangrijke plaats gekregen. Ter informatie: op 26 april heeft de VRT in uitvoering van de beheersovereenkomst aangekondigd dat er een samenwerkingsovereenkomst werd afgesloten met het Vlaams GebarentaalCentrum. Dat is een belangrijke samenwerking met het oog op het toegankelijk maken van het VRT-aanbod.

Ik kom tot slot tot uw laatste vraag, die ging over crisiscommunicatie. De concrete organisatie van toegankelijke crisiscommunicatie, voor het onderdeel waarvoor ik bevoegd ben, zal uiteraard deel uitmaken van de gesprekken die ik de komende weken en maanden zal voeren met de betrokken stakeholders.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel, minister. Ik ben blij dat ik de vraag heb ingediend, maar ook om te horen dat de nota van NOOZO u niet onopgemerkt voorbij is gegaan en dat u al heel concreet aan het denken bent over hoe u ermee aan de slag kunt gaan. In dat opzicht is het goed dat we dat in deze commissie zeker ter sprake brengen want inclusie van iedereen bij alle aspecten in onze samenleving is essentieel. Zeker ook toegankelijkheid van media is heel essentieel en levensreddend, zeker als het gaat om crisiscommunicatie.

Een aantal punten in uw antwoord verheugen me heel erg. Ten eerste is er het feit dat de VRM dat contactpunt over toegankelijkheid zal starten. Dat wist ik nog niet, maar het is heel fijn om dat te vernemen. Zoals u ook aangeeft, is het heel belangrijk

dat het contactpunt ook toegankelijk voor iedereen moet zijn. Dat mag niet weggestopt zijn. We moeten nu al nadenken hoe we ervoor kunnen zorgen dat iedereen dat ook weet te vinden.

Verder is de actualisatie van het actieplan een heel positieve zaak op het vlak van de toegankelijkheid. De doelstellingen die NOOZO daar meegeeft, zoals kwantitatief gemeten zijn, zijn een goede startbasis. Ik begrijp, minister, dat u van plan bent om ook van daaruit te vertrekken en ze niet alleen mee te nemen. Ik zou er gewoon vanuit vertrekken en zien hoe haalbaar het is om die over te nemen.

Dat zijn allemaal positieve zaken. Ik hoop dat we daar met zijn allen in deze commissie voor kunnen blijven opkomen om ervoor te zorgen dat media, in eigenlijk alle aspecten van ons leven, zo impliciet mogelijk zijn voor iedereen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): We hebben in het verleden al heel veel werk verricht op het vlak van de thematiek van toegankelijkheid. Ik denk met name aan onze gewezen collega Helga Stevens die toch voor de hele sector van doven en gehoor-gestoorden echt baanbrekend werk heeft gedaan. Het thema heeft al sinds jaar en dag terecht een belangrijke plaats gekregen in de beheersovereenkomst van de VRT. Die moet daar wat ons betreft zeker ook een voortrekkersrol in blijven spelen.

Minister, ik zet een stap naar iets wat niet helemaal hetzelfde is, maar er toch mee te maken heeft, namelijk de aanwezigheid op en achter het scherm van mensen met een handicap. Dat staat ook in de doelstellingen van de VRT. Ongetwijfeld zal de VRT ons op het einde van het jaar melden wat hij specifiek heeft gedaan voor die thema's, maar misschien weet u of hij op dat vlak concrete stappen heeft gezet. We gaan ervan uit dat, als mensen zichtbaarder zijn voor en achter de schermen, dat automatisch binnen de omroep positieve effecten heeft en dat men door samen te werken met die mensen meer oog zal hebben voor die heel concrete problemen op het vlak van toegankelijkheid voor hen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik zal kort zijn want ik heb dezelfde vraag als de heer Vandaele. Het is in elk geval een thema dat ons bijzonder beroert en dat we bijzonder belangrijk vinden. We zullen de kans hebben, als de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn wordt omgezet, om daar dieper op in te gaan. Er is ook het actieplan. Dat moet zeker nog eens ten gronde aan bod kunnen komen in onze commissie.

Zoals gezegd heb ik dezelfde vraag als de heer Vandaele om op en achter, maar vooral op, de schermen van de VRT mensen met een beperking ten volle te laten meewerken in alle mogelijke producties. Dat is een van de belangrijkste zaken die we kunnen doen en die ook zichtbaar zijn. Kunt u daarover al iets zeggen? Maar misschien is dat nog een beetje te vroeg.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. Nog niet zo lang geleden hebt u in deze commissie uw relanceplan toegelicht voor de digitale transformatie waar u wilt op inzetten. Daar zouden een aantal projectoproepen komen. De digitale transformatie is misschien bij uitstek wel het moment om in te zetten op die toegankelijkheid. In hoeverre wordt dat meegenomen? Wordt daar rekening mee gehouden in de projectoproepen? Neemt u dat op in de voorwaarden?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, mevrouw Segers, rond het contactpunt heb ik al aangegeven dat het uiteraard toegankelijk moet zijn. Het zou wel bijzonder cynisch zijn mocht dat niet het geval zijn. Dat is een terecht punt.

Wat de VRT betreft, gaat het over KPI 10 (kritieke prestatie-indicatoren) voor scherm-aanwezigheid en KPI 11 voor het personeelsbestand. Voor de scherm-aanwezigheid vragen we aan de VRT om te gaan van 1,5 naar 2 procent. Dat zijn streefcijfers. Voor het personeel gaat het om minstens 2 procent personen met een handicap en re-integratie van chronisch zieken. Zowel de CEO van de VRT als – in mijn gesprek met GRIP vzw – directeur Publieke Opdracht Karen Donders hebben bevestigd dat ze hier serieus werk van aan het maken zijn. Het is moeilijk om nu al concreet te zeggen welke stappen genomen zijn en of er al iets te merken valt in de cijfers. Zover zijn we nog niet. Het zijn twee KPI's en die behoren tot de rapporteringsverplichting van de VRT. Ook de VRM zal daar bij de jaarlijkse controle naar kijken.

Ik heb er vertrouwen in dat de VRT het punt zeer ernstig neemt. Ze hebben dat zo bevestigd. Ze zijn daar hard rond aan het werken. Het is belangrijk om hierop toe te zien bij de rapportering van de VRT en de VRM.

Ik vind uw vraag bijzonder relevant, mevrouw Meuleman. In het kader van relance gaan we dit element meenemen. We nemen het niet op in de projectoproepen. In totaal gaan we voor 21,5 miljoen euro projecten uitschrijven, grote en kleine. Maar ik denk niet dat we dit voor elk project als voorwaarde gaan stellen. Sommige projecten zullen daar relevantie hebben, andere minder, vooral door het mogelijk te maken dat bepaalde projecten daar specifiek nuttig voor zijn.

Denk aan de techniek 'speech to text'. Dat is een technologie die bijzonder relevant is voor mensen met een bepaalde handicap, bijvoorbeeld een visuele of andere fysieke beperking. Zulke zaken kunnen bijzonder relevant zijn, ook binnen het bredere relanceplan. Digitalisering kan een ondersteunende rol spelen voor personen met een handicap. We zullen er inderdaad op toezien dat we dit bij het uitschrijven van de opdrachten in het achterhoofd hebben. Dit soort projecten kan daardoor versterkt worden.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u voor de bijkomende vragen en suggesties, collega's. Die waren allemaal zeer, zeer zinvol.

In mijn opsomming van de positieve zaken die de minister had geantwoord, ben ik vergeten mee te geven dat ik bijzonder verheugd ben dat de VRT nu een overeenkomst heeft gesloten met het Vlaamse GebarentaalCentrum. Ik ben ook bijzonder verheugd dat u van de VRT het bericht krijgt dat ze nu met bijkomende aandacht werk willen maken van de aanwezigheid op, voor en achter het scherm van personen met een beperking. We gaan van 1,5 naar 2 procent. Dat is goed, want dat is al jaren een pijnpunt. De VRT bleef daarin altijd achter. De bijkomende aandacht daarvoor is bijzonder goed, al blijft die 2 procent nog altijd minder dan de reële cijfers in Vlaanderen.

Mevrouw Meuleman, dat is een heel goede suggestie, en het is ook goed dat de minister het meeneemt bij de projectoproepen. U vindt het niet nuttig om het bij alle projectoproepen mee te nemen als criterium, minister, maar ik zie niet in waarom niet. We moeten toch aandacht hebben voor inclusie? Dat moet een aandachtspunt zijn in elk aspect van ons leven. Misschien moeten we daar nog verder over praten. Op het eerste gezicht zou ik zeggen: trek dat door.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de situatie van freelancejournalisten bij de grote mediabedrijven
– 3199 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): We hebben het allemaal in de media gelezen: de grote Belgische mediabedrijven deden het goed ondanks de coronacrisis. DPG Media België boekte in 2020 een omzet van 1,766 miljard euro. Dat is 8 procent meer omzet dan in 2019. De nettowinst steeg in 2020 nog meer, met 38 procent, namelijk naar 178 miljoen euro. Dat zijn bedragen die doen duizelen. Ook Mediahuis boekte enorme winsten. In 2020 lag de winst van Mediahuis op 58,6 miljoen euro, wat vier keer hoger is dan in 2019. De mediabedrijven compenseerden de mindere reclame-inkomsten door de coronacrisis met de inkomsten uit abonnementen.

Maar deze winsten voelden de journalisten, werkzaam voor de grote mediabedrijven, zelf niet in hun portefeuille. Uit een artikel van Vrij Nederland van 21 april met de titel 'Krantenkoning Christian Van Thillo: de man die ons medialandschap verschaalde' over de invloed van DPG Media België op het Nederlandse medialandschap, blijkt dat freelancejournalisten bij DPG Media Nederland weinig betaald worden. Over Vlaanderen hebben we ter zake weinig of geen cijfers.

Zo kreeg een Nederlandse regiojournaliste in 2017 13 cent per woord, dat uiteindelijk verhoogde naar 14,5 cent per woord in 2019. Ik ken lokale en regionale journalisten die voor een foto 2 of 3 euro krijgen. Ondanks de grote winsten van de mediabedrijven van de laatste jaren ziet men in de journalistieke sector vooral een evolutie naar een grotere inzet van freelancejournalisten, terwijl journalisten met een vast contract schaarser worden. Om dat te concluderen volstaat het om even de samenstelling van de redactie te overlopen bij de grote kranten in Vlaanderen.

Dat schreef de Vlaamse Vereniging voor Journalisten (VVJ) ook onlangs in haar jaarverslag van 2020. Daar stelde ze trouwens ook duidelijk dat door de coronacrisis voornamelijk de journalisten die op freelancebasis werken, hun opdrachten het voorbije jaar zagen slinken. De werkzekerheid van journalisten daalt dus duidelijk en het journalistieke beroep wordt meer en meer een broodjob. De VVJ vroeg in haar memorandum 'Beter nieuws met professionele, onafhankelijke en verantwoordelijke journalistiek' daarom om de corona- en relancesteun voor de mediabedrijven meer af te stemmen op de specifieke journalistieke noden, zodat de steun ook toekomt bij de mensen die dag in en dag uit bezig zijn met de nieuwsstroom.

De relancemiddelen voor de mediabedrijven, namelijk 35 miljoen euro – dat is fantastisch – gaan voor het grootste deel naar de digitale transformatie van de mediabedrijven. Dat heeft de minister beslist. Nochtans ontvingen zowel Mediahuis als DPG Media België reeds forse steun van de Vlaamse Regering via de strategische transformatiesteun. DPG Media België ontving ongeveer 1 miljoen euro in november 2020 voor de digitale transformatie van hun bedrijf en Mediahuis kreeg een vergelijkbaar bedrag in oktober 2017.

De coronacrisis heeft dus een grote ongelijkheid in de media- en journalistieke sector aan het licht gebracht: terwijl de grote mediabedrijven grote winsten maakten en subsidies krijgen, moeten freelancejournalisten op het einde van de maand krabben om brood op de plank te krijgen, als ze al opdrachten hebben. Als we in de toekomst kwalitatieve journalistiek willen blijven hebben, en dat is toch de basis voor de werking van onze democratie, dan denk ik echt dat het tijd wordt om journalisten naar behoren te vergoeden voor hun belangrijke werk voor onze democratie.

Minister, ik vind het goed dat we onze mediabedrijven ondersteunen, maar we moeten ook de journalisten ondersteunen. Zult u ervoor zorgen dat er meer transparantie komt in de begroting en de financiële stromen van de mediabedrijven? Ik denk dat we dat echt mogen vragen, en dat we niet moeten zeggen dat dat private bedrijven zijn.

Hebt u er zicht op hoeveel de Vlaamse freelancejournalisten vandaag verdienen? Dat zijn cijfers die ik wel graag eens wil horen. Ik heb daar onderzoek naar gedaan, maar dat is al vele jaren geleden.

Hoe staat u tegenover de evolutie dat er steeds meer journalisten op freelancebasis worden tewerkgesteld in plaats van aangeworven met een vast contract?

Wat is uw positie ten opzichte van de federale steun aan de kranten en de btw-vrijstelling? Dat was de laatste dagen toch opnieuw heel hard in het nieuws.

Op welke manier garandeert u dat de relancemiddelen binnen de mediabedrijven worden ingezet voor het verbeteren van de werkomstandigheden en werkzekerheid van de journalisten?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Als minister van Media denk ik dat ik het als een compliment kan beschouwen dat u eigenlijk bekritiseert dat er te veel steun gaat naar de mediabedrijven. Er is de transformatiesteun vanuit Innovatie voor Mediahuis en DPG Media België. En zij komen ook in aanmerking voor het relanceplan. Ik beschouw het dus als een compliment als u dat zo zegt. Ik heb u wel diezelfde opmerking niet horen maken toen we hebben gezegd dat ook de VRT in aanmerking komt voor ondersteuning vanuit het relanceplan, en dat ze ook 16 miljoen euro krijgen voor hun transformatie. Ik vind dus wel dat u op dat vlak niet heel consequent bent.

Wat dan specifiek de situatie van de freelancers betreft: rond de transparantie kan ik verwijzen naar mijn antwoorden in de commissie van Media van 1 april, waarin u een gelijkaardige vraag hebt gesteld. Er bestaan reeds wettelijke bepalingen over transparantie die voor alle bedrijven gelden en dus ook voor de grote mediabedrijven. Zoals ik toen ook heb aangegeven, is dat ook een federale materie.

U vraagt naar het aantal freelancejournalisten en wat zij verdienen. Ik heb natuurlijk geen algemeen zicht op de vergoeding van werknemers op freelancebasis. Een rondvraag van de VVJ leert wel dat de verdiensten van bepaalde categorieën journalisten onder druk staan, vooral bij regiojournalisten, persfotografen en journalisten die werken voor 'digital only'-mediaspelers. Ik heb ook de mediabedrijven bevraagd en zij lieten mij weten dat freelancejournalisten marktconform worden vergoed. Dat neemt natuurlijk niet weg dat velen van hen, zeker in coronatijden, het inderdaad bijzonder moeilijk hebben.

Ik wijs in deze context ook naar het Sociaal Charter voor de Mediasector waardoor ook de grote mediabedrijven gebonden zijn. Het charter bepaalt dat er moet worden gestreefd naar correcte vergoedingen voor geleverde prestaties, rekening houdend met de concurrentiële omgeving. Voor zelfstandigen moet er worden gestreefd naar een faire vergoeding.

U vraagt naar mijn houding ten aanzien van de evolutie van freelancejournalisten. Ik heb in eerdere vragen om uitleg, op 21 januari en 4 maart, al toegelicht dat de arbeidsomstandigheden voor journalisten een belangrijk aandachtspunt blijft, maar dat dat statuut natuurlijk ook grotendeels een federale bevoegdheid is. Werken als freelancer blijft een veelvoorkomend statuut binnen de journalistiek.

Al wil ik dat wel nuanceren: de indruk wordt soms gewekt dat dat een steeds maar stijgend fenomeen is. Ik kan dat niet bevestigen. Ik heb alvast één reactie die ik jullie toch wil meegeven. Mediahuis heeft me laten weten dat alvast bij hen het aantal journalisten in vaste dienst met 7 procent is gestegen ten opzichte van 2015. Het is daar dus niet zo dat het aantal journalisten in vaste dienst daalt en dat er freelancers voor in de plaats komen. Die evolutie kan alvast bij Mediahuis tegengesproken worden. Ook algemeen gesproken kan ik dat niet bevestigen.

U hebt ook vragen gesteld over de federale ondersteuning die er is voor de media-sector, met name de btw-vrijstelling enerzijds, en de concessie rond de krantenbedeling anderzijds. Ik heb daar in de commissie Media van 9 januari 2020 op een vraag van collega Van den Brande mijn standpunt en mijn inzichten over gegeven.

De btw-vrijstelling is een belangrijke maatregel, waar we ook in deze commissie al waardering voor hebben uitgesproken, denk ik. Het is een maatregel die ook toepasselijk is gemaakt op de digitale platformen. Op dat vlak is dat steun voor zowel de digitale als de papieren kranten en tijdschriften.

Dan is er het contract met bpost. Dat wordt vaak onterecht voorgesteld als een subsidie. Ik denk dat we hier de terminologie correct moeten hanteren, collega's. Het betreft namelijk een concessie, waarbij bpost middelen krijgt om een openbare dienst uit te voeren. Op 10 december 2019 werd op het federale niveau beslist om de concessie met bpost met twee jaar te verlengen onder dezelfde voorwaarden. De federale ministerraad heeft zeer recent ingestemd met het opstarten van een procedure voor een nieuwe concessieovereenkomst voor de bezorging van erkende kranten en tijdschriften in twee fasen, namelijk met publicatie op Belgisch en Europees niveau en onderhandelingen. Deze beslissing is natuurlijk belangrijk voor onze media, niet alleen voor de kranten, maar ook voor magazines en organisaties in de non-profitsfeer. Het spreekt voor zich dat ik me terdege bewust ben van de kritiek die mogelijk is op deze concessie. Dat is ook gebleken uit gesprekken met verschillende spelers. Ik zal dan ook nauwgezet opvolgen wat de federale collega's daarover zullen beslissen.

Tot slot peilde u ook naar de relancemiddelen en de link met de journalistiek en de werkzekerheid. Het doel van het digitaal transformatieprogramma is om de technologische weerbaarheid en de economische leefbaarheid van de Vlaamse mediasector te versterken, en uiteindelijk uiteraard om de kwaliteit en in sommige gevallen ook de kwantiteit van de mediaproducten voor de Vlaamse en Brusselse kijkers, luisteraars en mediagebruikers te versterken.

De middelen gaan niet rechtstreeks naar de journalisten, maar de investeringen en steun voor digitale tools, diensten en platformen zullen uiteraard ook de gebruikers, zoals journalisten en andere mediaprofessionals, ten goede komen. Een sterker Vlaams media-ecosysteem is namelijk de beste garantie voor werkzekerheid voor lokale mediaprofessionals en dus ook voor journalisten, met inbegrip van de freelancejournalisten.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Bedankt, er is alweer heel veel gezegd. U had het ten eerste over de transformatiesteun en de relance. Ik zou niet hebben gezegd dat het goed is dat de VRT geld kreeg uit het noodfonds. Ik denk dat ik dat wel heb gezegd, maar misschien moeten we dat nakijken. En als ik dat niet heb gezegd, dan zeg ik het bij deze: mijn appreciatie was daar wel voor.

Toen ik daarentegen vroeg hoeveel de VRT krijgt van de relancemiddelen, hebt u mij geantwoord dat we dat niet gaan oormerken voor de VRT. Ze moeten maar projecten indienen. Dat wilde ik toch even rechtzetten.

U had het over de regionale lokale journalisten. Ik denk dat we daar echt met aandacht moeten naar kijken. We hebben vanuit Vlaanderen een beweging opgezet waar we meer en meer autonomie geven aan de lokale besturen. Meer en meer macht gaat naar de lokale besturen. Maar wat het niveau van journalistiek op regionaal en lokaal niveau betreft, is er nog heel veel werk aan de winkel. Dat zijn allemaal vrijwilligers; we kennen het profiel van de gepensioneerde leraar die zijn eigen online bladje publiceert. Daar zitten we nog niet goed naar journalistiek toe, en zeker ook niet naar vergoeding toe. We zitten daar dus met een conflict: meer en meer macht naar lokale besturen, maar de controle daarop verloopt niet zoals dat op nationaal niveau moet gebeuren.

Dan waren er de btw-tarieven. Zoals u aangeeft is het een zeer goede zaak dat we dat ook hebben uitgebreid, eindelijk. Dat was al lang een vraag van de online onafhankelijke journalistieke initiatieven.

Wat de posttarieven en het contract met bpost betreft: ik ben daar altijd wel voorstander van geweest omdat ik vind dat we onze kranten verdeeld moeten krijgen naar iedereen. Bpost moest daarvoor ondersteund worden. Maar er worden wel minder en minder kranten gedrukt. Deze week hebben we vernomen dat er in Kosovo geen papieren kranten meer worden gedrukt. In het licht van het feit dat er steeds minder papieren kranten zijn, in het licht van de monsterwinsten van de kranten, denk ik dat we daar toch over moeten nadenken. Maar dat moet op federaal niveau gebeuren, daar ben ik het absoluut mee eens. Toch denk ik dat we ook vanuit Vlaanderen onze insteek moeten geven. Want ik heb gezien dat er vorige week een federaal voorstel was van de N-VA om dat te schrappen. Daar moeten we ons toch ook vanuit Vlaanderen over beraden.

Ten slotte denk ik dat we monitoring nodig hebben. U verwijst naar ons charter, maar het effect van dat charter is nog niet duidelijk. Ik denk dat de precariteit zeer groot is en blijft. U zegt dat de mediabedrijven u zeggen dat ze marktconform uitbetalen. Maar als marktconform betekent dat mensen nauwelijks een cent krijgen voor een foto of een artikel, dan is dat ook marktconform, maar dan is het nog niet correct. Misschien heeft ons charter dus nog niet het gewenste effect.

Minister, ik denk dat we echt opnieuw dat Steunpunt Media of een ander steunpunt nodig hebben om daar te monitoren, misschien binnen de VVJ of buiten de VVJ. Maar we moeten nadenken hoe we de verloning van onze journalisten, toch de bewakers van onze democratie, goed kunnen opvolgen, monitoren. We moeten ervoor zorgen dat ze op een correcte manier voor een correct loon hun werk kunnen doen. Want momenteel is dat ondermaats, zeker in het licht van die gigantische winsten.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Wat die btw-vrijstelling en die concessie betreft: ik begrijp van mevrouw Segers dat zij enerzijds kritiek uit op het gegeven dat er subsidie of transformatiesteun wordt gegeven aan bedrijven die tegelijkertijd grote winsten maken, en daarmee zelfs onrechtstreeks buitenlandse overnames gaan financieren. U zegt dan dat u ook wel voorstander bent van die btw-vrijstelling van die kranten. Maar anderzijds bekritiseert u het ook. Het is natuurlijk het een of het ander.

Ik wil er in die context trouwens op wijzen dat er nu inderdaad een wetsvoorstel is van de N-VA, dat gewoon een kopie is van dat van de Open Vld, dat voorligt in de Kamer. Maar het is ook zo dat wij bij de afgelopen begroting een aantal amendementen hebben ingediend om die steun te schrappen. We hebben daarnet verwezen naar de online media, die daar in het verleden inderdaad het slachtoffer van waren. Maar er zijn natuurlijk ook de dagbladhandelaars, die ook een belangrijk

slachtoffer zijn. Ze zijn nu trouwens, als ik mij niet vergis, naar het Europees Hof van Justitie gestapt om die werking te laten schrappen.

U zegt dat we daar vanuit Vlaanderen over moeten nadenken, reflecteren. Allemaal goed en wel, maar wat is uw standpunt? Het is het een of het ander. U verwijst naar Kosovo. Bent u dan inderdaad van mening dat dat niet meer kan, die subsidies of die concessies? Het maakt ook niet uit welk woord men ervoor gebruikt, want het gaat over belastingmiddelen die daarvoor worden aangewend. Wat is het standpunt van Vooruit? Als u ertegen bent, waarom stemt uw partij langs de andere kant van de straat dan telkens tegen zulke voorstellen? In die zin lijkt enige consequentie hier toch wel aangewezen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb zelf ook nog een vraag of een opmerking. Deze namiddag hadden we met minister Jambon een discussie over de precariteit en het statuut van de kunstenaar. Ook daar heb je natuurlijk heel veel freelancers aan het werk.

In het Kunstendecreet is een mechanisme ingebouwd waardoor subsidies alleen kunnen worden toegekend als er rekening wordt gehouden met fair practices en fair pay in de cultuursector. Ik vraag me dus af of die koppeling hier ook op een of andere manier kan worden gemaakt, of niet er niet moet worden onderzocht of een soort charter inzake fair practices en fair pay kan worden gekoppeld aan subsidies voor mediabedrijven, naar analogie met het Kunstendecreet, waar we toch ook die weg willen opgaan. Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Segers, ik wil eerst even helder stellen wat ik bedoelde als ik zeg dat u twee maten en twee gewichten gebruikt. Wanneer ik iets doe voor de VRT, dan vindt u dat altijd goed en meestal te weinig. Zo gaan we bijvoorbeeld 16 miljoen euro investeren voor de digitale transformatie van de VRT én dat combineren met de mogelijkheid om in te tekenen op de uiteindelijke 35 miljoen euro voor de relance. Dan vindt u dat evident, en dan vindt u dat allicht zelfs ontoereikend. Wanneer daarentegen private spelers zoals Mediahuis of DPG Media België aanspraak maken op transformatiesteun vanuit reguliere innovatiebudgetten en tegelijk ook aanspraak kunnen maken op diezelfde media-innovatiemiddelen, op die 35 miljoen euro, dan bekritiseert u dat. Ik noem dat twee maten en twee gewichten. Het getuigt van een visie op het medialandschap waar ik niet achter kan staan. Voor mij gaan een sterke openbare omroep en sterke private spelers immers hand in hand, versterken die elkaar. Dat is wat ik bedoelde.

U hebt ook verwezen naar de nood, ook in het kader van een innovatieplan, om zeker ook lokale journalistiek niet uit het oog te verliezen. Dat is zeker ook een van mijn zorgen. Het bewijs daarvan is dat bijvoorbeeld ook de regionale omroepen prominent aan bod komen in het media-innovatieplan. Ook lokale radio's zullen bijvoorbeeld kunnen intekenen, als ze daarvoor in aanmerking komen, op de projectoproepen voor de kleinere spelers. Ik wijs er ook op dat er in het kader van het coronanoodfonds 147.000 euro extra is gegaan naar het Fonds Pascal Decroos. Ook individuele journalisten konden daarop intekenen, bijvoorbeeld met interessante, creatieve lokale projecten. Op dat vlak zijn er dus ook al wat initiatieven genomen.

Wat de verwijzing naar Kosovo betreft, ik weet niet of dat de beste is. Dat de papieren krant op korte termijn zal verdwijnen, dat denk ik eerlijk gezegd niet. Als je kijkt naar de evolutie van de abonnementen van de grote spelers in Vlaanderen, dan blijkt toch dat die vrij populair blijven. Je ziet wel een shift naar meer digitale abonnementen en meer hybride formules. Denk maar aan de almaar populairder wordende formule van een papieren krant in het weekend en een digitale formule tijdens de week. Ik denk dus niet dat papier irrelevant zal worden, althans niet op korte termijn. Wel is er een evolutie, en die kan maken dat men inderdaad nadenkt

over de wijze waarop zo'n concessie vorm krijgt. Ik denk dat dat een heel relevant debat is. Dat zal federaal worden gevoerd, maar u kunt erop rekenen dat ik dat van zeer nabij volg, met de federale collega's.

Wat het sociaal charter betreft, dat houdt ook verband met zowel de vraag van collega Segers als die van collega Meuleman. Dat wordt natuurlijk jaarlijks geëvalueerd. Er is ook een platform van de diverse spelers, die daar regelmatig samenkomen. Bij de meest recente bijeenkomsten ging het vooral over diversiteit en, ook op mijn uitdrukkelijke vraag, over grensoverschrijdend gedrag in de mediasector. Ik heb het er al geregeld over gehad: ik denk dat we in de mediasector op dat vlak echt een inhaalbeweging moeten doen ten aanzien van bijvoorbeeld de sport- en cultuursector. Ook binnen het kader van het sociaal charter zijn de mediabedrijven en de sociale partners daarrond aan het werken.

Ik vind het geen slecht idee om zeker ook eens de situatie van de freelancejournalisten onder de loep te nemen in het kader van dat overlegplatform in de schoot van het sociaal charter. Dat lijkt mij een goed punt voor hen om dat eventueel bij een volgende gelegenheid of het komende jaar op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Het is jammer dat u mijn positie echt te zwart-wit leest. Er is echt geen sprake van twee maten en twee gewichten wat mijn denken over ons mediasysteem betreft. De media zijn de vierde macht, de media zijn een essentieel onderdeel voor een goede werking van onze democratie. Onafhankelijke, kwaliteitsvolle journalistiek is vitaal voor onze democratie. Daarover gaat het. De leefbaarheid, de gezondheid van ons ecosysteem is daar ook essentieel in. Dat ecosysteem bestaat uit een publieke omroep en een commercieel deel van onze media.

Wat de VRT betreft, is er zeer zwaar bespaard bij het begin van de legislatuur. Er zijn nu dankzij corona ook extra middelen gekomen. De VRT haalt alle KPI's: ze moet onder meer een goede werkgever zijn, en ze moet ook daar een voorbeeld zijn voor Vlaanderen.

Aan de andere kant zie ik dat private mediabedrijven dit jaar heel grote winsten maken en kunnen rekenen op transformatiesteun, die ik hen van ganser harte gun. Maar ik zie daar ook dat de VVJ en zowat iedereen de alarmklok luidt als het gaat over de verloning van degenen die die kranten vullen: de journalisten, de fotografen. Daar zit dus een probleem. Je kunt niet én gigantische winsten boeken én je personeel, degenen die de kranten moeten vullen, onvoldoende waarderen en verlonen. Dus daar zit het probleem, minister. En dat gaat dan niet over 'bij de VRT is alles goed' en 'ik ben tegen de commerciële media'. Zo simpel is het echt niet, hoor, daar mag u mij niet van verdenken.

Mijn oproep is vooral: laat ons er samen naar kijken. U verwees naar het overlegplatform voor het sociaal charter. Misschien moeten we dat doen met rondetafels of toch die staten-generaal, wat ik een tijdje geleden al eens lanceerde, om ons eens te buigen over de problematiek van de freelancers die zich stelt, zowel voor nationale journalisten als zeker – en ik ben blij dat u me daar toch volgt – voor lokale en regionale journalisten. Die worden immers ondergewaardeerd voor hun werk en de betekenis die ze hebben. Mensen lezen ook ongelooflijk graag die regionale en lokale berichtgeving.

Mijnheer Slootmans, ook daar is het niet zwart-wit. Ik zeg u dat de btw een goede zaak is, en vooral het feit dat die nu uitgebreid is naar de digitale initiatieven. Wat betreft de bpost-subsidie voor de verdeling: niets is voor eeuwig. Ik ben daar voorstander van, altijd geweest, omdat ik denk dat het belangrijk is dat onze kranten bij de mensen geraken en voor 7 uur in hun bus zitten. Maar als we steeds meer

naar digitale kranten evolueren, moeten we in het licht van de winst bekijken wat we ermee doen. Daar is mijn oproep er een naar reflectie en debat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.